

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 25 czerwca 2015 r.

Poz. 878

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 19 maja 2015 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. poz. 1078), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 lutego 2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. poz. 175).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 148 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. poz. 1078), który stanowi:

„§ 148. Firmy inwestycyjne oraz banki powiernicze prowadzące działalność na podstawie zezwolenia udzielonego przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dostosują prowadzoną działalność do przepisów § 23 ust. 6 oraz § 24 ust. 5–8, 10–12, 14 pkt 5 lit. g i h w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.”;

- 2) § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lutego 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. poz. 175), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.”.

Minister Finansów: *M. Szczurek*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Finansów
z dnia 19 maja 2015 r. (poz. 878)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 24 września 2012 r.

w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych²⁾

Na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94 i 586 oraz z 2015 r. poz. 73) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa tryb i warunki postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych w zakresie:

- 1) promowania świadczonych usług oraz kontaktów z potencjalnymi klientami,
- 2) zawierania transakcji i dokonywania rozliczeń,
- 3) klasyfikowania klientów do różnych kategorii,
- 4) świadczenia usług maklerskich, w tym w zakresie świadczenia usług maklerskich na rzecz różnych kategorii klientów,
- 5) prowadzenia ewidencji zawieranych transakcji oraz archiwizacji dokumentów i innych nośników informacji sporządzanych w związku z prowadzeniem działalności,
- 6) ustanawiania i realizacji zabezpieczeń spłaty kredytów i pożyczek udzielonych na nabycie instrumentów finansowych oraz zabezpieczania wierzytelności na instrumentach finansowych, jeżeli konstrukcja tych instrumentów umożliwia ustanowienie zabezpieczenia

– w odniesieniu do wykonywania przez te podmioty czynności, o których mowa w art. 69 ust. 2 i 4 i art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, w zakresie nieuregulowanym przepisami art. 7–16 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającego środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy (Dz. Urz. UE L 241 z 02.09.2006, str. 1).

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
- 2) ustawie o ofercie publicznej – rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1382);
- 3) rozporządzeniu 1287/2006 – rozumie się przez to rozporządzenie Komisji (WE) nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzające środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczania instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy;

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. poz. 1256).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża:

- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniającą dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz. Urz. UE L 145 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 7, str. 263, z późn. zm.),
- dyrektywę Komisji 2006/73/WE z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzającą środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy (Dz. Urz. UE L 241 z 02.09.2006, str. 26).

- 4) usługach maklerskich – rozumie się przez to wykonywane przez firmę inwestycyjną lub bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, na rzecz klienta, o którym mowa w pkt 6, czynności wskazane w art. 69 ust. 2 i 4 ustawy;
- 5) umowie o świadczenie usług maklerskich – rozumie się przez to umowę, na podstawie której świadczone są przez firmę inwestycyjną lub bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, usługi maklerskie;
- 6) kliencie – rozumie się przez to:
  - a) osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która zawarła z firmą inwestycyjną lub bankiem, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, umowę o świadczenie usług maklerskich lub z bankiem powierniczym umowę o prowadzenie rachunku papierów wartościowych,
  - b) podmiot, o którym mowa w art. 8a ust. 2 ustawy, który zawarł z firmą inwestycyjną albo z bankiem powierniczym umowę o prowadzenie rachunku zbiorczego – w zakresie praw i obowiązków wynikających z umowy o prowadzenie tego rachunku;
- 7) krajowym rynku regulowanym – rozumie się przez to rynek regulowany, o którym mowa w art. 15 ustawy;
- 8) trwałym nośniku informacji – rozumie się przez to każdy nośnik informacji umożliwiający przechowywanie przez czas niezbędny, wynikający z charakteru informacji oraz celu ich sporządzenia lub przekazania, zawartych na nim informacji w sposób uniemożliwiający ich zmianę lub pozwalający na odtworzenie informacji w wersji i formie, w jakiej zostały sporządzone lub przekazane;
- 9) zleceniu – rozumie się przez to zlecenie nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub oświadczenie woli wywołujące równoważne skutki, którego przedmiotem są instrumenty finansowe;
- 10) zleceniu brokerskim – rozumie się przez to zlecenie lub ofertę, a także odpowiedź na ofertę, wystawiane przez firmę inwestycyjną wykonującą złożone przez klienta zlecenie na podstawie tego zlecenia i przekazywane do miejsca wykonania, o którym mowa w pkt 36 lit. a, w celu wykonania tego zlecenia;
- 11) dniu transakcyjnym – rozumie się przez to dzień, w którym zgodnie z przepisami dotyczącymi danego rynku pozagiełdowego zawierane są na nim transakcje;
- 12) sesji – rozumie się przez to sesję giełdową, dzień obrotu w alternatywnym systemie obrotu, dzień transakcyjny, a także dzień, w którym zawierane są transakcje w związku z wykonywaniem zleceń w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy;
- 13) prawie do otrzymania papieru wartościowego – rozumie się przez to prawo umożliwiające, zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy, zobowiązanie się do zbycia papieru wartościowego przed dokonaniem zapisu tego papieru wartościowego na rachunku papierów wartościowych zbywcy;
- 14) prawie do otrzymania instrumentu finansowego – rozumie się przez to prawo do otrzymania papieru wartościowego, jak również odnoszące się do innych instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego prawo umożliwiające, zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy, zobowiązanie się do zbycia takich instrumentów finansowych przed dokonaniem zapisu danego instrumentu finansowego na rachunku;
- 15) rejestrze operacyjnym – rozumie się przez to rejestr instrumentów finansowych i praw do otrzymania instrumentów finansowych, które mogą być przedmiotem zlecenia sprzedaży przyjętego do wykonania przez firmę inwestycyjną przed otwarciem rejestru sesji określonego w pkt 16, przy czym liczba instrumentów finansowych i praw do otrzymania instrumentów finansowych w rejestrze operacyjnym jest równa sumie liczby:
  - a) instrumentów finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych, z wyłączeniem instrumentów finansowych, które były przedmiotem zawartych transakcji, lecz których rozrachunek nie został jeszcze przeprowadzony, i pozostają nadal zapisane na rachunku papierów wartościowych, oraz
  - b) praw do otrzymania instrumentów finansowych;
- 16) rejestrze sesji – rozumie się przez to:
  - a) rejestr instrumentów finansowych i praw do otrzymania instrumentów finansowych, obejmujący liczbę praw i instrumentów zewidencjonowanych w rejestrze operacyjnym:
    - pomniejszaną o liczbę instrumentów finansowych i praw do ich otrzymania, które były przedmiotem zawartej na danej sesji transakcji sprzedaży,
    - powiększaną o liczbę praw do otrzymania instrumentów finansowych, które były przedmiotem zawartej na danej sesji transakcji kupna, oraz
  - b) wykaz środków pieniężnych, obejmujący sumę niezablokowanych środków pieniężnych zdeponowanych na rachunku pieniężnym powiększaną o środki pieniężne, które będą uzyskane w wyniku zawartych na danej sesji transakcji sprzedaży instrumentów finansowych, spełniających warunki określone w art. 7 ust. 5 ustawy, i pomniejszane o środki pieniężne, które będą przeznaczone na opłacenie transakcji kupna instrumentów finansowych, zawartych na tej sesji;

- 17) derywatach – rozumie się przez to instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu zorganizowanego;
- 18) zagranicznych instrumentach finansowych – rozumie się przez to niedopuszczone do obrotu zorganizowanego instrumenty finansowe, które są dopuszczone do obrotu na zagranicznym rynku regulowanym lub są dopuszczone do obrotu w prowadzonym na terytorium państwa niebędącego państwem członkowskim systemie obrotu instrumentami finansowymi, działającym w sposób stały i zorganizowany na zasadach określonych przepisami tego państwa, jak również zapewniającym, że przy kojarzeniu ofert kupna lub sprzedaży tych instrumentów finansowych inwestorzy mają równy i powszechny dostęp do informacji rynkowej w tym samym czasie oraz że zachowane są jednakowe warunki nabywania i zbywania tych instrumentów finansowych;
- 19) prawach majątkowych – rozumie się przez to instrumenty pochodne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego, z wyłączeniem zagranicznych instrumentów finansowych;
- 20) instrumentach rynku niepublicznego – rozumie się przez to niedopuszczone do obrotu zorganizowanego ani do obrotu na zagranicznym rynku regulowanym, oraz niezdematerializowane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy, instrumenty finansowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a i b ustawy;
- 21) rachunku – rozumie się przez to:
  - a) rachunek papierów wartościowych, w tym rachunek, na którym zapisywane są papiery wartościowe, o których mowa w art. 5a ust. 1 lub 2 ustawy, a także niebędące papierami wartościowymi instrumenty finansowe dopuszczone do obrotu zorganizowanego, w tym w szczególności rachunek derywatów, o którym mowa w pkt 23,
  - b) rachunek zbiorczy;
- 22) rachunku praw majątkowych – rozumie się przez to rachunek, na którym są zapisywane prawa majątkowe, albo innego rodzaju ewidencję, w takim zakresie, w jakim zapisywane są na niej prawa majątkowe;
- 23) rachunku derywatów – rozumie się przez to rachunek, na którym zapisywane są derywaty;
- 24) ewidencji – rozumie się przez to system zapisów elektronicznych odzwierciedlający stan posiadania przez klienta instrumentów rynku niepublicznego, udokumentowany przez klienta w sposób określony w przepisach rozporządzenia;
- 25) rachunku instrumentów rynku niepublicznego – rozumie się przez to rachunek, na którym zapisywane są instrumenty rynku niepublicznego, z wyłączeniem papierów wartościowych, o których mowa w art. 5a ust. 1 i 2 ustawy, pozwalający na identyfikację osób, którym przysługują prawa z danych instrumentów;
- 26) właściwej izbie rozrachunkowej – rozumie się przez to odpowiednio Krajowy Depozyt, spółkę, której Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 6 ustawy, izbę rozrachunkową lub inny podmiot uprawniony do dokonywania rozrachunku;
- 27) ustawie o niektórych zabezpieczeniach finansowych – rozumie się przez to ustawę z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 942 i 1166 oraz z 2013 r. poz. 1036);
- 28) umowie o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;
- 29) zabezpieczeniach finansowych – rozumie się przez to zabezpieczenia, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;
- 30) prawie użycia – rozumie się przez to prawo, o którym mowa w art. 3 pkt 5 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;
- 31) podstawie realizacji zabezpieczenia – rozumie się przez to podstawę realizacji zabezpieczenia, o której mowa w art. 3 pkt 4 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;
- 32) ustawie o zastawie rejestrowym – rozumie się przez to ustawę z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569, Nr 69, poz. 595 i Nr 215, poz. 1663);
- 33) zastawie finansowym – rozumie się przez to zastaw finansowy, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;
- 34) blokadzie finansowej – rozumie się przez to zabezpieczenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;
- 35) kompensacie – rozumie się przez to kompensatę dokonywaną na podstawie klauzuli kompensacyjnej zawartej w umowie o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego, zgodnie z art. 4 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych;

- 36) miejscu wykonania – rozumie się przez to:
- a) w odniesieniu do wykonywania zleceń:
    - rynek regulowany,
    - alternatywny system obrotu,
    - firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną wykonującą zlecenia w sposób określony w art. 73 ust. 2 ustawy, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 74 ust. 2 pkt 2 ustawy,
    - firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną realizującą zadania związane z organizacją rynku regulowanego lub zapewniającą płynność instrumentów finansowych,
    - podmiot prowadzący na terytorium państwa, które nie jest państwem członkowskim, działalność wskazaną w tiret 1–4,
    - bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, realizujący zadania związane z organizacją rynku regulowanego, w przypadku gdy przedmiotem tych czynności są papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, lub zapewniający płynność instrumentów finansowych,
  - b) w odniesieniu do zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub przyjmowania i przekazywania zleceń – podmiot wykonujący zlecenie przekazane przez firmę inwestycyjną;
- 37) wysokiej jakości instrumencie rynku pieniężnego – rozumie się przez to instrument rynku pieniężnego, który był oceniany przez co najmniej jedną uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej i któremu każda z nadających mu ocenę uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej przyznała najwyższą ocenę wiarygodności kredytowej;
- 38) skrócie prospektu informacyjnego – rozumie się przez to skrót prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 157 oraz z 2015 r. poz. 73), lub skrót prospektu informacyjnego funduszu zagranicznego, o którym mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, lub funduszu inwestycyjnego otwartego z siedzibą w państwach należących do EOG oraz funduszu inwestycyjnego otwartego z siedzibą w państwach należących do OECD innych niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG, o którym mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych;
- 39) państwach należących do EOG – rozumie się przez to państwa należące do Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- 40) właściwej izbie rozliczeniowej – rozumie się przez to odpowiednio Krajowy Depozyt, spółkę, której Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy, izbę rozliczeniową lub inny podmiot uprawniony do dokonywania rozliczeń transakcji.

Rozdział 2

Tryb i warunki postępowania firm inwestycyjnych w kontaktach z klientami

Oddział 1

Przepisy ogólne

§ 3. 1. Firma inwestycyjna przed zawarciem umowy o świadczenie usługi maklerskiej z klientem profesjonalnym informuje go o zasadach traktowania przez firmę inwestycyjną klientów profesjonalnych oraz o możliwości przedstawienia żądania traktowania go jak klienta detalicznego, o którym mowa w art. 3a ust. 2 ustawy.

2. W przypadku uwzględnienia żądania klienta profesjonalnego traktowania go jak klienta detalicznego, o którym mowa w art. 3a ust. 2 ustawy, firma inwestycyjna określa w umowie zawartej z klientem profesjonalnym zakres usług maklerskich, transakcji lub instrumentów finansowych, na których potrzeby klient będzie traktowany jak klient detaliczny.

§ 4. W przypadku uznania klienta profesjonalnego za klienta detalicznego firma inwestycyjna stosuje wobec tego klienta przepisy rozporządzenia określające zasady traktowania przez firmy inwestycyjne klientów detalicznych.

§ 5. 1. Warunek, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy, uważa się za zachowany w przypadku, gdy dany podmiot spełnia co najmniej dwa z poniższych wymogów:

- 1) zawierał transakcje o wartości stanowiącej co najmniej równowartość w złotych 50 000 euro każda, na odpowiednim rynku, ze średnią częstotliwością co najmniej 10 transakcji na kwartał w ciągu czterech ostatnich kwartałów;

- 2) wartość portfela instrumentów finansowych tego podmiotu łącznie ze środkami pieniężnymi wchodzącymi w jego skład wynosi co najmniej równowartość w złotych 500 000 euro;
- 3) pracuje lub pracował w sektorze finansowym przez co najmniej rok na stanowisku, które wymaga wiedzy zawodowej dotyczącej transakcji w zakresie instrumentów finansowych lub usług maklerskich, które miałyby być świadczone przez firmę inwestycyjną na jego rzecz na podstawie zawieranej umowy.

2. Równowartość kwot wyrażonych w euro, o których mowa w ust. 1, jest ustalana przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu poprzedzającym datę złożenia żądania, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy.

3. Żądanie, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy, określa zakres usług maklerskich, transakcji lub instrumentów finansowych, na których potrzeby podmiot ma być traktowany jak klient profesjonalny.

4. Firma inwestycyjna przed uwzględnieniem żądania, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy, obowiązana jest poinformować podmiot występujący z żądaniem o zasadach traktowania klientów profesjonalnych przy świadczeniu usług maklerskich.

5. Warunkiem uwzględnienia przez firmę inwestycyjną żądania, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy, jest złożenie przez klienta pisemnego oświadczenia o znajomości zasad traktowania przez firmę inwestycyjną klientów profesjonalnych i o skutkach traktowania go jak klienta profesjonalnego.

6. Zmiany w zakresie stanu faktycznego przyjętego dla uznania spełnienia wymogów, o których mowa w ust. 1, nie wpływają na zmianę statusu klienta profesjonalnego przyznanego klientowi.

§ 6. 1. Firma inwestycyjna opracowuje i wdraża pisemną procedurę postępowania w przypadkach otrzymania żądania, o którym mowa w art. 3a ust. 1 i art. 3a ust. 2 ustawy.

2. Firma inwestycyjna zobowiązuje swoich klientów do przekazywania informacji o zmianach danych, które mają wpływ na możliwość traktowania danego klienta jak klienta profesjonalnego.

3. Firma inwestycyjna, w przypadku powzięcia informacji, że klient przestał spełniać warunki pozwalające na traktowanie go jak klienta profesjonalnego w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a–m ustawy, podejmuje działania zmierzające do zmiany statusu klienta na potrzeby świadczenia na jego rzecz usług maklerskich, chyba że klient złoży żądanie, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy, i spełnia warunki, o których mowa w tym przepisie. Sposób postępowania firmy inwestycyjnej określa procedura, o której mowa w ust. 1.

§ 7. 1. Klient, o którym mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–j oraz l–m ustawy, z którym firma inwestycyjna, w ramach świadczenia usługi wykonywania zleceń, usługi przyjmowania i przekazywania zleceń lub w ramach nabywania lub zbywania instrumentów finansowych na własny rachunek, zawiera transakcje lub pośredniczy w ich zawieraniu, jest uprawnionym kontrahentem. Z zastrzeżeniem ust. 2, do firmy inwestycyjnej zawierającej transakcję lub pośredniczącej w zawarciu transakcji z klientem, który jest uprawnionym kontrahentem, nie stosuje się § 8–21 i § 44–46 oraz oddziałów 2 i 9 rozdziału 3.

2. W przypadku uwzględnienia przez firmę inwestycyjną przedstawionego przez uprawnionego kontrahenta żądania traktowania go przez firmę inwestycyjną jak klienta detalicznego lub profesjonalnego, w związku z zawieraniem transakcji, o których mowa w ust. 1, firma inwestycyjna stosuje wobec tego klienta przepisy rozporządzenia określające zasady traktowania przez firmy inwestycyjne klientów odpowiednio detalicznych lub profesjonalnych. Uwzględniając żądanie, firma inwestycyjna zgadza się na traktowanie uprawnionego kontrahenta jak klienta profesjonalnego, o ile z żądania nie wynikało, że podmiot ten ubiega się o traktowanie go jak klienta detalicznego.

3. Żądanie, o którym mowa w ust. 2, może mieć charakter ogólny w odniesieniu do danej firmy inwestycyjnej lub dotyczyć określonych w nim transakcji w odniesieniu do usług maklerskich świadczonych przez firmę inwestycyjną.

4. W przypadku gdy transakcje, o których mowa w ust. 1, zawierane są z jednostką administracji samorządowej lub podmiotem, o którym mowa w art. 3 pkt 39b lit. k ustawy, firma inwestycyjna obowiązana jest uzyskać wyraźną zgodę podmiotu, z którym transakcja ma zostać zawarta, na traktowanie go jak uprawnionego kontrahenta. Zgoda może mieć charakter ogólny lub może dotyczyć określonej w niej transakcji.

5. Firma inwestycyjna może uznać, z własnej inicjatywy, uprawnionego kontrahenta za klienta detalicznego lub profesjonalnego. W takim przypadku firma inwestycyjna stosuje wobec tego klienta przepisy rozporządzenia określające zasady traktowania przez firmy inwestycyjne klientów odpowiednio detalicznych lub profesjonalnych.

§ 8. 1. Firma inwestycyjna, prowadząc działalność maklerską, jest zobowiązana do działania w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętymi interesami jej klientów.

2. Firma inwestycyjna nie przyjmuje lub nie przekazuje, w związku ze świadczeniem usługi maklerskiej, opłat, prowizji lub świadczeń niepieniężnych, z wyłączeniem:

- 1) opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych przyjmowanych od klienta lub osoby działającej w jego imieniu albo przekazywanych klientowi lub osobie działającej w jego imieniu;
- 2) opłat lub prowizji niezbędnych dla świadczenia danej usługi maklerskiej na rzecz klienta;
- 3) opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych innych niż wskazane w pkt 1 i 2, pod warunkiem że:
  - a) informacja o tych opłatach, prowizjach lub świadczeniach niepieniężnych, w tym o ich istocie i wysokości lub sposobie ustalania ich wysokości, została przekazana klientowi przed zawarciem umowy o świadczenie danej usługi maklerskiej,
  - b) są one przyjmowane albo przekazywane w celu poprawienia jakości usługi maklerskiej świadczonej przez firmę inwestycyjną na rzecz klienta.

3. Przepisu ust. 2 pkt 3 lit. a nie stosuje się do firmy inwestycyjnej, która przekazuje klientowi, przed zawarciem umowy o świadczenie usługi maklerskiej, ogólne zasady przyjmowania lub przekazywania opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych innych niż wskazane w ust. 2 pkt 1 i 2, pod warunkiem że informuje klienta o możliwości przekazania, na jego żądanie, danych, o których mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a.

4. Do informacji, o której mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a, stosuje się § 9 ust. 1.

5. Przepisy ust. 2 pkt 3 oraz ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio do opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych, których możliwość przyjęcia lub przekazania zaistniała po zawarciu umowy o świadczenie danej usługi maklerskiej.

§ 9. 1. Wszelkie informacje kierowane przez firmę inwestycyjną do klientów lub potencjalnych klientów, w tym informacje upowszechniane przez firmę inwestycyjną w celu reklamy lub promocji świadczonych przez nią usług, powinny być rzetelne, niebudzące wątpliwości i niewprowadzające w błąd. Informacje upowszechniane przez firmę inwestycyjną w celu reklamy lub promocji usług świadczonych przez tę firmę inwestycyjną oznaczane są w sposób niebudzący wątpliwości jako informacje upowszechniane w celu reklamy lub promocji usług.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych albo rozpowszechniają w sposób umożliwiający takim klientom dotarcie do tych informacji:

- 1) zawierają firmę lub nazwę firmy inwestycyjnej;
- 2) przedstawione są w sposób zrozumiały dla przeciętnego przedstawiciela grupy, do której są skierowane lub do której mogą dotrzeć;
- 3) nie mogą ukrywać, umniejszać ani przedstawiać w sposób niejasny istotnych elementów, stwierdzeń lub ostrzeżeń oraz nie mogą prezentować potencjalnych korzyści płynących z usługi lub instrumentu finansowego, o ile jednocześnie w sposób uczciwy i wyraźny nie wskazują wszelkich zagrożeń, jakie związane są z daną usługą lub instrumentem.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych, mogą zawierać porównania usług maklerskich świadczonych przez firmę inwestycyjną, instrumentów finansowych bądź osób świadczących usługi maklerskie, pod warunkiem że:

- 1) porównanie jest miarodajne i przedstawione w sposób rzetelny i zrównoważony;
- 2) wskazane są źródła informacji wykorzystanych do porównania oraz wskazane są główne fakty i założenia wykorzystane przy dokonywaniu porównania.

4. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych, mogą zawierać wskazanie wyników osiągniętych w przeszłości w związku z inwestowaniem w dany instrument finansowy lub w związku z określonym indeksem finansowym lub ze świadczeniem określonej usługi maklerskiej, o której mowa w art. 69 ust. 2 ustawy, pod warunkiem że wskazania takie:

- 1) nie są przedstawione jako najważniejszy element informacji;
- 2) są rzetelne i obejmują dane za okres ostatnich 5 lat lub za cały okres, w którym oferowano dany instrument finansowy, ustalano dany indeks finansowy lub świadczone daną usługę maklerską, o ile jest to okres krótszy niż 5 lat lub też okres dłuższy, wybrany według uznania firmy inwestycyjnej; w każdym przypadku jednak takie informacje o wynikach muszą być oparte o pełne okresy dwunastomiesięczne;
- 3) w sposób wyraźny wskazują okres, za jaki przedstawiane są dane, oraz źródło tych danych;

- 4) zawierają wyraźne ostrzeżenie, że przedstawione dane odnoszą się do przeszłości i że wyniki osiągnięte w przeszłości nie stanowią gwarancji ich osiągnięcia w przyszłości;
- 5) jeżeli opierają się na kwotach wyrażonych w walucie obcej – wskazują tę walutę wraz z ostrzeżeniem, że ewentualne zyski mogą ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu wskutek zmian kursu walutowego, oraz
- 6) jeżeli opierają się na wynikach brutto – opisany jest wpływ, jaki na ten wynik mają prowizje, opłaty i inne obciążenia związane z danym instrumentem finansowym lub usługą maklerską.

5. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych, mogą zawierać odniesienie do symulacji wyników osiągniętych w przeszłości, o ile odnoszą się do określonego instrumentu finansowego lub indeksu finansowego oraz pod warunkiem, że:

- 1) symulacja wyników osiągniętych w przeszłości opiera się na rzeczywistych wynikach osiągniętych w przeszłości w związku z inwestowaniem w jeden lub w kilka instrumentów finansowych lub w związku z indeksami finansowymi, które są identyczne lub stanowią podstawę instrumentu finansowego, którego informacje dotyczą;
- 2) w stosunku do rzeczywistych wyników w przeszłości, o których mowa w pkt 1, spełnione są warunki określone w ust. 4 pkt 1–3, 5 i 6 oraz
- 3) zawierają wyraźne ostrzeżenie, że dane odnoszą się do symulacji wyników z przeszłości i że wyniki te nie stanowią gwarancji ich osiągnięcia w przyszłości.

6. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych, mogą odnosić się do wyników przyszłych, pod warunkiem że:

- 1) nie są oparte na symulacji wyników w przeszłości ani nie odwołują się do takiej symulacji;
- 2) są oparte na uzasadnionych założeniach wynikających z obiektywnych danych;
- 3) jeżeli oparte zostały na wynikach brutto – ujawniają wpływ, jaki na te wyniki będą miały prowizje, opłaty i inne obciążenia związane z danym instrumentem finansowym lub usługą maklerską, oraz
- 4) zawierają wyraźne ostrzeżenie, że przedstawiane prognozy nie stanowią gwarancji przyszłych wyników.

7. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych, mogą odnosić się do konkretnego przypadku opodatkowania, pod warunkiem zawarcia w nich wyraźnego wskazania, że opodatkowanie takie zależy od indywidualnej sytuacji klienta i może ulec zmianie w przyszłości.

8. Informacje, o których mowa w ust. 1, które firmy inwestycyjne kierują do klientów detalicznych lub potencjalnych klientów detalicznych, nie mogą wykorzystywać nazwy żadnego organu nadzoru w sposób, który wskazywałby lub sugerował, że taki organ nadzoru zatwierdził lub zaaprobował produkty lub usługi firmy inwestycyjnej.

9. W przypadku gdy informacje, o których mowa w ust. 1, zawierają wskazanie korzyści możliwych do osiągnięcia w sytuacji skorzystania z usług maklerskich, o których mowa w art. 69 ust. 2 ustawy, świadczonych przez firmę inwestycyjną, powinny one zawierać również wskazanie poziomu ryzyka inwestycyjnego związanego z danymi usługami.

10. W przypadku gdy informacje, o których mowa w ust. 1, zawierają dane o systemie rekompensat, o którym mowa w art. 133 ust. 1 lub art. 136 ust. 1 ustawy, którego uczestnikiem jest firma inwestycyjna, dane te mogą zawierać wyłącznie wskazanie systemu, do którego należy firma inwestycyjna, oraz wskazanie górnej granicy środków objętych tym systemem.

11. W przypadku gdy informacje, o których mowa w ust. 1, zawierają ofertę zawarcia umowy, firma inwestycyjna przekazuje potencjalnym klientom detalicznym informacje związane z firmą inwestycyjną i oferowaną usługą maklerską. Przepisy § 10 ust. 1–5 oraz § 12–14 stosuje się odpowiednio.

12. Firma inwestycyjna w ramach świadczenia usług maklerskich może udzielać klientowi porad inwestycyjnych o charakterze ogólnym dotyczących inwestowania w instrumenty finansowe. Sposób udzielania porad inwestycyjnych określa regulamin świadczenia usługi maklerskiej, przy wykonywaniu której udzielana jest porada inwestycyjna.

13. Udzielanie porad inwestycyjnych, o których mowa w ust. 12, nie może stanowić wykonywania czynności wymienionych w art. 69 ust. 2 pkt 5 oraz ust. 4 pkt 6 ustawy.

§ 10. 1. Firma inwestycyjna przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich z potencjalnym klientem detalicznym przekazuje mu, przy użyciu trwałego nośnika informacji lub poprzez zamieszczenie na stronie internetowej tej firmy inwestycyjnej, szczegółowe informacje dotyczące tej firmy inwestycyjnej oraz usługi, która ma być świadczona na podstawie zawieranej umowy.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, zawierają w szczególności:

- 1) firmę lub nazwę firmy inwestycyjnej;
- 2) dane pozwalające na bezpośredni kontakt klienta z firmą inwestycyjną;
- 3) wskazanie języków, w których klient może kontaktować się z firmą inwestycyjną i w których sporządzane będą dokumenty oraz przekazywane informacje;
- 4) sposoby komunikowania się klienta z firmą inwestycyjną, a w przypadku gdy na podstawie umowy ma być świadczona usługa, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 lub 2 ustawy – sposoby przekazywania zleceń do firmy inwestycyjnej;
- 5) oświadczenie potwierdzające, że firma inwestycyjna posiada zezwolenie oraz nazwę organu nadzoru, który udzielił jej zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej;
- 6) jeżeli firma inwestycyjna przechowuje lub rejestruje instrumenty finansowe lub prowadzi rachunek pieniężny klienta – skrócony opis działań podejmowanych w celu zapewnienia ochrony takich aktywów, w tym podstawowe informacje dotyczące systemów gwarantujących bezpieczeństwo aktywów klientów tej firmy inwestycyjnej;
- 7) wskazanie szczegółowych zasad świadczenia usługi maklerskiej, na podstawie zawieranej umowy;
- 8) jeżeli firma inwestycyjna działa za pośrednictwem agenta firmy inwestycyjnej – wskazanie tego faktu;
- 9) w przypadku klientów detalicznych – wskazanie podstawowych zasad wnoszenia i załatwiania przez firmę inwestycyjną skarg klientów składanych w związku ze świadczonymi przez tę firmę inwestycyjną usługami maklerskimi;
- 10) wskazanie podstawowych zasad postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku powstania konfliktu interesów, o którym mowa w § 23 ust. 2, oraz informację, że na żądanie klienta przekazane mogą mu zostać, przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej firmy inwestycyjnej, szczegółowe informacje dotyczące tych zasad;
- 11) wskazanie zakresu, częstotliwości i terminów raportów ze świadczenia usługi maklerskiej, która ma być świadczona na podstawie zawieranej umowy, przekazywanych klientowi przez firmę inwestycyjną;
- 12) wskazanie kosztów i opłat związanych z usługami maklerskimi świadczonymi przez firmę inwestycyjną.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 12, powinny zawierać:

- 1) wskazanie łącznej ceny, którą klient ma zapłacić, z wyszczególnieniem opłat, kosztów i wydatków oraz wszelkich podatków płatnych za pośrednictwem firmy inwestycyjnej, lub, jeśli nie można określić dokładnej ceny, podstawę jej obliczenia, tak aby klient mógł ją zweryfikować, przy czym prowizje pobierane przez firmę inwestycyjną przedstawia się w rozbiciu na poszczególne pozycje;
- 2) wskazanie waluty obcej oraz kosztów wymiany, oraz przyjętych przez firmę inwestycyjną zasad ustalania kursów wymiany – w przypadku gdy cena, o której mowa w pkt 1, lub jej część jest wyrażona w walucie obcej, oraz
- 3) informacje o możliwości wystąpienia innych niż wskazane w pkt 1 kosztów, w tym podatków, związanych z transakcjami zawartymi w związku z danym instrumentem finansowym lub usługą maklerską, którymi może być obciążony klient, a które nie są płatne firmie inwestycyjnej ani za jej pośrednictwem.

4. W przypadku jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych i tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EOG oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do OECD innych niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG, wymóg, o którym mowa w ust. 2 pkt 12, uznaje się za spełniony w przypadku dostarczenia klientowi przez firmę inwestycyjną skrótu prospektu informacyjnego, w zakresie, w jakim koszty i opłaty zostały przedstawione w treści skrótu prospektu informacyjnego.

5. Firma inwestycyjna może przekazać klientowi detalicznemu informacje wymagane zgodnie z ust. 2, po zawarciu umowy o świadczenie usług maklerskich, w przypadku:

- 1) gdy nie była w stanie przekazać informacji przed zawarciem umowy, gdyż na wniosek klienta została ona zawarta przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, które uniemożliwiają przekazanie informacji określonych w ust. 2;
- 2) w którym nie stosuje się art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r. poz. 1225)³⁾ oraz firma inwestycyjna przestrzega wymogów określonych w art. 16b ust. 1³⁾ tej ustawy w odniesieniu do klienta detalicznego lub potencjalnego klienta detalicznego.

³⁾ Utraciła moc na podstawie art. 52 pkt 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827), która weszła w życie z dniem 25 grudnia 2014 r.

6. W przypadku gdy informacje wskazane w ust. 1 są zamieszczone w regulaminie świadczenia danej usługi lub w skrócie prospektu informacyjnego, przekazanie klientowi lub potencjalnemu klientowi regulaminu lub skrótu prospektu informacyjnego przed zawarciem umowy stanowi wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

§ 11. 1. W przypadku gdy firma inwestycyjna jest zobowiązana do przekazywania klientom informacji przy użyciu trwałego nośnika informacji, informacje te mogą być przekazywane na trwałym nośniku informacji innym niż papier, pod warunkiem że:

- 1) przekazywanie informacji w taki sposób jest uzasadnione ze względu na potrzeby świadczenia usług maklerskich;
- 2) klient, mając wybór między informacjami przekazywanymi w formie papierowej lub przy użyciu trwałego nośnika, wskazuje wyraźnie na tę drugą możliwość.

2. W przypadku gdy firma inwestycyjna przekazuje klientom informacje za pośrednictwem strony internetowej, a informacje takie nie są adresowane indywidualnie do klienta, warunkiem korzystania z takiej formy przekazywania informacji jest:

- 1) posiadanie przez klienta regularnego dostępu do Internetu;
- 2) wyraźna zgoda klienta na przekazywanie informacji w takiej formie;
- 3) uzyskanie przez klienta powiadomienia w formie elektronicznej zawierającego adres strony internetowej firmy inwestycyjnej oraz wskazanie miejsca na tej stronie, gdzie można znaleźć informacje;
- 4) aktualność informacji;
- 5) dostępność informacji na stronie internetowej firmy inwestycyjnej tak długo, jak jest to potrzebne, aby klient mógł się z nimi zapoznać.

3. Podanie przez klienta swojego adresu poczty elektronicznej na potrzeby świadczenia usług maklerskich traktuje się jako spełnienie warunku posiadania regularnego dostępu do Internetu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1.

§ 12. 1. Firma inwestycyjna, świadcząc usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, ustala sposób oceny efektywności świadczonej usługi uwzględniający cele inwestycyjne klienta oraz rodzaje instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela, tak aby klient, na rzecz którego świadczona jest usługa, mógł ocenić wyniki osiągnięte przez firmę inwestycyjną w związku z jej świadczeniem.

2. Firma inwestycyjna, o której mowa w ust. 1, oprócz informacji wymaganych zgodnie z § 9 ust. 12, przekazuje klientowi detalicznemu lub potencjalnemu klientowi detalicznemu informacje obejmujące:

- 1) wskazanie metod oraz częstotliwości wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu klienta;
- 2) wskazanie szczegółowych zasad przekazywania zarządzania częścią lub całością portfela klienta;
- 3) wskazanie wszelkich obiektywnych wskaźników finansowych, do których porównywane będą wyniki portfela klienta;
- 4) wskazanie rodzajów instrumentów finansowych, które mogą wchodzić w skład portfela klienta, oraz rodzajów transakcji, które mogą być przeprowadzane z wykorzystaniem tych instrumentów, w tym również wszelkich limitów;
- 5) określenie celów zarządzania, poziomu ryzyka przyjętego na potrzeby zarządzania danym portfelem oraz zasad podejmowania decyzji inwestycyjnych w ramach zarządzania portfelem.

§ 13. 1. Firma inwestycyjna przedstawia klientom lub potencjalnym klientom ogólny opis istoty instrumentów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w te instrumenty finansowe, w sposób umożliwiający klientowi podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych, dostosowując zakres tej informacji do rodzaju instrumentu finansowego oraz kategorii, do której należy klient.

2. W zależności od istoty danego instrumentu finansowego opis ryzyka związanego z inwestowaniem w instrumenty finansowe zawiera:

- 1) wskazanie ryzyka związanego z danym rodzajem instrumentów finansowych, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty inwestycji;
- 2) wskazanie zmienności ceny danych instrumentów finansowych lub ograniczeń dotyczących dostępności rynku danych instrumentów;
- 3) wskazanie możliwości zaciągnięcia przez klienta w wyniku transakcji na danych instrumentach finansowych zobowiązań finansowych oraz ewentualnych zobowiązań dodatkowych, w tym zobowiązań związanych z dostawą instrumentu bazowego, które są obowiązkami dodatkowymi w stosunku do kosztów nabycia instrumentu finansowego;
- 4) opis wymogów związanych z utrzymywaniem i uzupełnianiem zabezpieczenia lub podobnych zobowiązań, koniecznych w przypadku inwestowania w dany rodzaj instrumentów finansowych.

3. W przypadku instrumentu finansowego, który jest przedmiotem trwającej oferty publicznej i w związku z tą ofertą opublikowany został prospekt emisyjny zgodnie z przepisami ustawy o ofercie publicznej lub stosownymi przepisami prawa innego państwa członkowskiego, firma inwestycyjna informuje klienta detalicznego lub potencjalnego klienta detalicznego o miejscu udostępnienia tego prospektu emisyjnego.

4. W przypadku jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych i tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EOG oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do OECD innych niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG, wymóg, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony w przypadku dostarczenia klientowi lub potencjalnemu klientowi przez firmę inwestycyjną skrótu prospektu informacyjnego.

5. W przypadku gdy poziom ryzyka związanego z instrumentem finansowym składającym się z kilku różnych instrumentów finansowych lub usług maklerskich może być wyższy niż poziom ryzyka związanego z każdym ze składników tego instrumentu finansowego, firma inwestycyjna przedstawia opis składników takiego instrumentu finansowego oraz sposobu, w jaki ich współoddziaływanie zwiększa poziom ryzyka.

6. W przypadku instrumentów finansowych, które związane są z udzieloną przez inny podmiot gwarancją, informacje na temat gwarancji powinny zawierać szczegółowe dane dotyczące gwaranta i gwarancji, aby klient detaliczny lub potencjalny klient detaliczny mógł prawidłowo ocenić tę gwarancję.

§ 14. 1. Firma inwestycyjna, która przechowuje lub rejestruje instrumenty finansowe lub prowadzi rachunki pieniężne na rzecz klienta detalicznego, przekazuje temu klientowi lub potencjalnemu klientowi detalicznemu informacje obejmujące:

- 1) powiadomienie, że instrumenty finansowe lub środki pieniężne klienta mogą być lub będą przekazane przez firmę inwestycyjną innemu podmiotowi do przechowywania oraz informację o odpowiedzialności, jaką z tego tytułu ponosi firma inwestycyjna za działania lub zaniechania tego podmiotu, jak również o możliwych konsekwencjach niewypłacalności tego podmiotu;
- 2) informację o możliwości przechowywania lub zamiarze przechowywania instrumentów finansowych klienta na rachunku, na którym zbiorczo przechowywane są instrumenty finansowe, oraz o związanych z tym zagrożeniach – w przypadku gdy taka możliwość istnieje;
- 3) informację o braku możliwości wyodrębnienia instrumentów finansowych klienta przechowywanych przez podmiot, o którym mowa w pkt 1, oraz o związanych z tym zagrożeniach;
- 4) informację o przechowywaniu instrumentów finansowych lub środków pieniężnych klienta na terytorium innego państwa oraz o wynikających z tego skutkach dla praw klienta do należących do niego instrumentów finansowych i środków pieniężnych;
- 5) informacje o wszelkich prawach do instrumentów finansowych lub środków pieniężnych klienta przysługujących lub mogących przysługiwać firmie inwestycyjnej lub podmiotom przechowującym te instrumenty finansowe lub środki pieniężne, w tym w szczególności o prawie do zaspokojenia roszczeń firmy inwestycyjnej lub podmiotu przechowującego z oznaczonych instrumentów finansowych lub środków pieniężnych.

2. Firma inwestycyjna, przed przystąpieniem do realizacji transakcji finansowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia 1287/2006, z wykorzystaniem instrumentów finansowych przechowywanych na rzecz klienta detalicznego lub zanim w inny sposób wykorzysta takie instrumenty na własny rachunek lub rachunek innego klienta, obowiązana jest do uprzedniego przekazania temu klientowi, przy użyciu trwałego nośnika informacji, rzetelnych, wyraźnych i dokładnych informacji dotyczących zobowiązań i zakresu odpowiedzialności firmy inwestycyjnej w odniesieniu do wykorzystywania takich instrumentów finansowych, w tym warunki ich odzyskania i opis związanych z tym zagrożeń.

§ 15. 1. Z zastrzeżeniem § 16 i 20, przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich, o których mowa w art. 69 ust. 2 ustawy, firma inwestycyjna zwraca się do klienta lub potencjalnego klienta o przedstawienie podstawowych informacji dotyczących poziomu wiedzy o inwestowaniu w zakresie instrumentów finansowych oraz doświadczenia inwestycyjnego, niezbędnych do dokonania oceny, czy instrument finansowy będący przedmiotem oferowanej usługi maklerskiej lub usługi maklerska, która ma być świadczona na podstawie zawieranej umowy, są odpowiednie dla danego klienta, biorąc pod uwagę jego indywidualną sytuację.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

- 1) rodzajów usług maklerskich, transakcji i instrumentów finansowych, które są znane klientowi;
- 2) charakteru, wielkości i częstotliwości transakcji instrumentami finansowymi dokonywanych przez klienta oraz okresu, w którym były dokonywane;
- 3) poziomu wykształcenia, wykonywanego obecnie zawodu lub wykonywanego poprzednio, jeśli jest to istotne dla dokonania oceny.

§ 16. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usługi doradztwa inwestycyjnego lub zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, firma inwestycyjna zwraca się do klienta lub potencjalnego klienta o przedstawienie podstawowych informacji dotyczących poziomu wiedzy o inwestowaniu w zakresie instrumentów finansowych, doświadczenia inwestycyjnego, jego sytuacji finansowej oraz celów inwestycyjnych niezbędnych do dokonania oceny, czy instrument finansowy będący przedmiotem oferowanej usługi maklerskiej lub usługa maklerska, która ma być świadczona na podstawie zawieranej umowy, są odpowiednie dla danego klienta, biorąc pod uwagę jego indywidualną sytuację.

2. Firma inwestycyjna świadcząca usługi doradztwa inwestycyjnego lub zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, zwraca się do klienta lub potencjalnego klienta o przedstawienie informacji niezbędnych dla ustalenia, że przy należyтым uwzględnieniu charakteru i zakresu świadczonej usługi określona transakcja, rekomendowana lub zawierana w toku świadczenia usługi:

- 1) realizuje cele inwestycyjne danego klienta;
- 2) nie jest związana z ryzykiem, którego poziom przekraczałby możliwości inwestycyjne klienta, oraz
- 3) ma charakter pozwalający na jej zrozumienie i dokonanie oceny ryzyka z nią związanego przez klienta, biorąc pod uwagę posiadane przez niego doświadczenie i wiedzę.

3. Informacje dotyczące sytuacji finansowej klienta lub potencjalnego klienta muszą, stosownie do potrzeb, zawierać wskazanie źródła i wysokości stałych dochodów, posiadanych aktywów, w tym aktywów płynnych, inwestycji, nieruchomości oraz stałych zobowiązań finansowych.

4. Informacje dotyczące celów inwestycyjnych klienta lub potencjalnego klienta muszą, stosownie do potrzeb, zawierać informacje na temat długości okresu, w którym klient chciałby prowadzić inwestycje, jego preferencji co do poziomu ryzyka, profilu ryzyka oraz celu inwestycji.

5. Firma inwestycyjna nie może świadczyć na rzecz klienta usługi doradztwa inwestycyjnego lub zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, jeśli nie uzyska informacji dotyczących:

- 1) wiedzy i doświadczenia klienta lub potencjalnego klienta w dziedzinie inwestycji odpowiedniej do określonego rodzaju instrumentu finansowego lub usługi maklerskiej;
- 2) sytuacji finansowej klienta lub potencjalnego klienta;
- 3) celów inwestycyjnych klienta lub potencjalnego klienta.

6. Firma inwestycyjna świadcząca usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, może zalecać klientowi zmianę strategii inwestycyjnej wyłącznie po uprzednim uzyskaniu informacji dotyczących klienta i dokonaniu oceny zgodnie z ust. 1–5.

§ 17. W celu wykonania obowiązków, o których mowa w § 15 ust. 1 lub § 16 ust. 1, firma inwestycyjna jest uprawniona do wykorzystania informacji dotyczących klienta lub potencjalnego klienta, które pozostają w jej posiadaniu, o ile informacje te są aktualne. W takim przypadku nie stosuje się przepisów § 15 ust. 1 lub § 16 ust. 1 w zakresie obowiązku zwrócenia się przez firmę inwestycyjną do klienta lub potencjalnego klienta o przedstawienie informacji.

§ 18. 1. W przypadku klienta profesjonalnego firma inwestycyjna może nie zwracać się o przedstawienie informacji dotyczących poziomu wiedzy o inwestowaniu w zakresie instrumentów finansowych oraz doświadczenia inwestycyjnego.

2. Firma inwestycyjna, która świadczy na rzecz klienta profesjonalnego, o którym mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–m ustawy, usługę doradztwa inwestycyjnego, może uznać, że jest on w stanie ponieść związane z tą usługą ryzyko inwestycyjne, zgodne z jego celami inwestycyjnymi.

§ 19. 1. W przypadku gdy na podstawie informacji otrzymanych od klienta lub potencjalnego klienta zgodnie z § 15 firma inwestycyjna świadcząca usługi maklerskie w innym zakresie niż doradztwo inwestycyjne lub zarządzanie portfelem oceni, że instrument finansowy lub usługa nie są odpowiednie dla klienta, ostrzega go o powyższym.

2. W przypadku gdy klient lub potencjalny klient nie przedstawia informacji, o których mowa w § 15, lub jeżeli przedstawia informacje niewystarczające, firma inwestycyjna ostrzega klienta, że uniemożliwia jej to dokonanie oceny, czy przewidziana usługa lub instrument finansowy są dla niego odpowiednie.

§ 20. 1. Przepisu § 15 nie stosuje się do firmy inwestycyjnej, która zawiera umowę o wykonywanie zleceń lub umowę o przyjmowanie i przekazywanie zleceń, w przypadku gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) przedmiotem zleceń będą wyłącznie nieskomplikowane instrumenty finansowe;

- 2) umowa jest zawierana z inicjatywy klienta lub potencjalnego klienta;
- 3) klient lub potencjalny klient został ostrzeżony przez firmę inwestycyjną, że zawarcie umowy nie jest związane z obowiązkiem, o którym mowa w § 15, i że nie będzie korzystał z ochrony, jaką zapewnia klientowi wypełnienie przez firmę inwestycyjną obowiązku, o którym mowa w § 15;
- 4) firma inwestycyjna wypełnia wymogi związane z przeciwdziałaniem powstawaniu konfliktów interesów.

2. Przez nieskomplikowane instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1, rozumie się:

- 1) akcje dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub na równoważnym rynku w państwie, które nie jest państwem członkowskim;
- 2) obligacje lub inne dłużne papiery wartościowe, które nie mają wbudowanego instrumentu pochodnego;
- 3) jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych i tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do EOG oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do OECD innych niż państwo członkowskie lub państwo należące do EOG oraz
- 4) instrumenty finansowe inne niż wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c-i ustawy:
  - a) wobec których istnieje, w sposób ciągły, możliwość zbycia, wykupu lub zrealizowania w inny sposób wartości instrumentu po cenie, która jest ogólnie dostępna dla uczestników rynku i która jest ceną rynkową lub ceną podaną, lub zatwierdzoną przez system wyceny niezależny od emitenta danych instrumentów finansowych,
  - b) z którymi nie są związane rzeczywiste lub potencjalne zobowiązania klienta przekraczające koszt nabycia tych instrumentów,
  - c) co do których powszechnie dostępne są informacje wyjaśniające ich charakterystykę w sposób zrozumiały dla klienta.

3. Umowa nie jest zawierana z inicjatywy klienta lub potencjalnego klienta, jeżeli do jej zawarcia dochodzi w wyniku skierowania do klienta lub potencjalnego klienta zindywidualizowanych informacji o firmie inwestycyjnej, instrumentach finansowych, usłudze lub transakcji.

§ 21. 1. Firma inwestycyjna nie może bezpośrednio lub pośrednio podejmować działań zachęcających klienta lub potencjalnego klienta do nieprzedstawiania informacji, o których mowa w § 15 lub § 16.

2. Firma inwestycyjna, dokonując oceny, czy usługa maklerska jest odpowiednia dla danego klienta, opiera się na informacjach przekazanych przez klienta lub potencjalnego klienta zgodnie z § 15 lub § 16, o ile nie istnieją obiektywne podstawy dla uznania, że informacje te są nieaktualne, nierzetelne lub niepełne.

§ 22. 1. Firma inwestycyjna, która, świadcząc na rzecz klienta usługi maklerskie, korzysta z pośrednictwa innej firmy inwestycyjnej lub zagranicznej firmy inwestycyjnej, może dokonywać oceny, o której mowa w § 15 lub § 16, na podstawie informacji dotyczących klienta lub potencjalnego klienta otrzymywanych od tej innej firmy inwestycyjnej lub zagranicznej firmy inwestycyjnej oraz uznać za prawidłową ocenę dokonaną przez tę inną firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną.

2. Firma inwestycyjna, która pośredniczy w świadczeniu usługi maklerskiej przez inną firmę inwestycyjną lub zagraniczną firmę inwestycyjną i przekazuje jej informacje dotyczące klienta lub potencjalnego klienta, zapewnia kompletność i rzetelność tych informacji oraz prawidłowość oceny dokonanej zgodnie z § 15 lub § 16.

§ 23. 1. Przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich firma inwestycyjna informuje klienta, przy użyciu trwałego nośnika informacji, o istniejących konfliktach interesów związanych ze świadczeniem danej usługi maklerskiej na rzecz tego klienta, o ile organizacja oraz regulacje wewnętrzne firmy inwestycyjnej nie zapewniają, że w przypadku powstania konfliktu interesów nie dojdzie do naruszenia interesu klienta. Informacja zawiera dane pozwalające klientowi na podjęcie świadomej decyzji co do zawarcia umowy, przy czym zakres i sposób przedstawiania danych powinien być dostosowany do kategorii, do której należy klient.

2. Przez konflikt interesów rozumie się znane firmie inwestycyjnej okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem firmy inwestycyjnej, osoby powiązanej z firmą inwestycyjną i obowiązkiem działania przez tę firmę inwestycyjną w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu klienta tej firmy inwestycyjnej, jak również znane firmie inwestycyjnej okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku klientów tej firmy inwestycyjnej.

3. Konflikt interesów może powstać w szczególności, gdy:

- 1) firma inwestycyjna lub osoba powiązana z firmą inwestycyjną może uzyskać lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub nieuzyskania korzyści przez klienta lub klientów tej firmy inwestycyjnej;
- 2) firma inwestycyjna lub osoba powiązana z firmą inwestycyjną posiada powody natury finansowej lub innej, aby preferować klienta lub grupę klientów w stosunku do innego klienta lub grupy klientów tej firmy inwestycyjnej;
- 3) firma inwestycyjna lub osoba powiązana z firmą inwestycyjną ma interes w określonym wyniku usługi świadczonej na rzecz klienta albo transakcji przeprowadzanej w imieniu klienta i jest on rozbieżny z interesem klienta;
- 4) firma inwestycyjna lub osoba powiązana z firmą inwestycyjną prowadzi taką samą działalność jak działalność prowadzona przez klienta;
- 5) firma inwestycyjna lub osoba powiązana z firmą inwestycyjną otrzyma od osoby innej niż klient korzyść majątkową inną niż standardowe prowizje i opłaty, w związku z usługą świadczoną na rzecz klienta.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, umowa o świadczenie danej usługi maklerskiej może zostać zawarta wyłącznie pod warunkiem, że klient potwierdzi otrzymanie informacji wskazanej w ust. 1 oraz wyraźnie potwierdzi wolę zawarcia umowy z firmą inwestycyjną o świadczenie danej usługi maklerskiej.

5. W przypadku powstania konfliktu interesów po zawarciu z klientem umowy o świadczenie usług maklerskich:

- 1) ust. 1 stosuje się odpowiednio, z tym że firma inwestycyjna jest obowiązana poinformować klienta o konflikcie interesów niezwłocznie po jego stwierdzeniu;
- 2) ust. 4 stosuje się odpowiednio, z tym że firma inwestycyjna powinna powstrzymać się od świadczenia usługi maklerskiej do czasu otrzymania wyraźnego oświadczenia klienta o kontynuacji lub rozwiązaniu umowy.

6. Przed zawarciem umowy o prowadzenie rachunku zbiorczego firma inwestycyjna przy użyciu trwałego nośnika informacji informuje posiadacza rachunku zbiorczego o jego obowiązkach wynikających z art. 8b ustawy oraz o sankcji administracyjnej, o której mowa w art. 170d ust. 1 ustawy.

§ 24. 1. Firma inwestycyjna świadczy usługę maklerską na podstawie regulaminu oraz umowy o świadczenie tej usługi zawartej z klientem.

2. Wymogu opracowania regulaminu świadczenia usługi maklerskiej nie stosuje się w przypadku, gdy umowa zawierana jest z:

- 1) klientem profesjonalnym, chyba że klient profesjonalny zażądał od firmy inwestycyjnej traktowania go jak klienta detalicznego, a firma inwestycyjna wyraziła na to zgodę;
- 2) klientem profesjonalnym, chyba że jest on przez firmę inwestycyjną traktowany jak klient detaliczny;
- 3) klientem detalicznym, w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą;
- 4) uprawnionym kontrahentem.

3. Wymogu opracowania regulaminu nie stosuje się również w przypadku, gdy konstrukcja instrumentów finansowych lub specyfika obrotu tymi instrumentami finansowymi uniemożliwia uregulowanie praw i obowiązków związanych z zawarciem i realizacją umowy, o której mowa w ust. 1, w sposób jednolity dla wszystkich klientów, na rzecz których świadczone są dane usługi.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3, sposób świadczenia usługi maklerskiej przez firmę inwestycyjną na rzecz klienta, w tym prawa i obowiązki firmy inwestycyjnej i klienta z tego tytułu, a także warunki zawierania i rozwiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, określa umowa z klientem.

5. W przypadku gdy świadczenie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych dotyczyłoby instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, umowa o świadczenie takiej usługi jest zawierana przez firmę inwestycyjną z podmiotem uprawnionym z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym.

6. Umowa o przyjmowanie lub przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub umowa o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym może zostać zawarta, o ile:

- 1) uprawniony z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym wskaże firmie inwestycyjnej numer oraz posiadacza rachunku zbiorczego, na którym zapisywane są należące do niego instrumenty finansowe;

- 2) posiadacz rachunku zbiorczego zobowiąże się wobec firmy inwestycyjnej do:
- a) podejmowania wskazanych przez firmę inwestycyjną czynności dotyczących instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia, które umożliwiają zabezpieczenie realizacji zlecenia zbycia tych instrumentów, w szczególności do potwierdzania pokrycia takich zleceń oraz dokonywania blokady instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia,
  - b) dostarczania należących do klienta instrumentów finansowych będących przedmiotem złożonych przez niego zleceń sprzedaży tych instrumentów.

7. Firma inwestycyjna może zawrzeć umowę o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych z posiadaczem rachunku zbiorczego wyłącznie w przypadku, gdy posiadacz rachunku zbiorczego złoży firmie inwestycyjnej pisemne oświadczenie, że:

- 1) świadczy usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rzecz podmiotów uprawnionych z instrumentów finansowych zapisanych na tym rachunku;
- 2) może we własnym imieniu rozporządzać instrumentami finansowymi zapisanymi na tym rachunku, na podstawie stosunku prawnego z podmiotem, do którego należą instrumenty finansowe zapisane na tym rachunku.

8. W przypadku gdy firma inwestycyjna zawiera umowę o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych z podmiotem niebędącym posiadaczem rachunku zbiorczego ani uprawnionym z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, ust. 7 stosuje się odpowiednio.

9. W przypadku gdy podmiot, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, pośredniczy w przekazywaniu zleceń klienta, który podpisał umowę z firmą inwestycyjną na warunkach, o których mowa w art. 121 ust. 1 ustawy, umowa o wykonywanie zleceń może być zawarta pomiędzy firmą inwestycyjną a:

- 1) klientem, który podpisał z bankiem powierniczym umowę na warunkach, o których mowa w art. 121 ust. 1 ustawy – pod warunkiem że umowy, o których mowa w § 77 ust. 2, są skutecznie zawarte i obowiązują w momencie zawierania umowy o wykonywanie zleceń, albo
- 2) podmiotem, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy.

10. W przypadku gdy podmiot, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, pośredniczy w przekazywaniu zleceń posiadacza rachunku zbiorczego, który podpisał umowę z firmą inwestycyjną na warunkach, o których mowa w art. 121a ustawy, umowa o wykonywanie zleceń może być zawarta pomiędzy firmą inwestycyjną a:

- 1) posiadaczem rachunku zbiorczego będącym zagraniczną firmą inwestycyjną – pod warunkiem że umowy, o których mowa w § 77 ust. 2, są skutecznie zawarte i obowiązują w momencie zawierania umowy o wykonywanie zleceń, albo
- 2) uprawnionym z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, pod warunkiem zawarcia przez firmę inwestycyjną z posiadaczem rachunku zbiorczego, na którym rejestrowane są instrumenty finansowe uprawnionego, umowy o dostarczanie instrumentów finansowych, o której mowa w § 75 ust. 1 i 2.

11. Umowa o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, jest zawierana przez firmę inwestycyjną z podmiotem uprawnionym z instrumentów finansowych zapisanych na tym rachunku.

12. Umowa, o której mowa w ust. 11, może zostać zawarta, o ile:

- 1) uprawniony z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym:
  - a) wskaże firmie inwestycyjnej posiadacza rachunku zbiorczego, na którym zapisywane są należące do niego instrumenty finansowe,
  - b) doręczy firmie inwestycyjnej kopię umowy, z której wynika obowiązek prowadzenia przez posiadacza rachunku zbiorczego odrębnej ewidencji należących do tego klienta instrumentów finansowych i rejestrowania w niej na bieżąco zmian wynikających z realizacji przez firmę inwestycyjną podjętych w imieniu i na rachunek klienta decyzji inwestycyjnych firmy inwestycyjnej świadczącej usługę zarządzania portfelem;
- 2) posiadacz rachunku zbiorczego zobowiąże się wobec firmy inwestycyjnej do:
  - a) prowadzenia odrębnej ewidencji instrumentów finansowych oraz rejestrowania w niej na bieżąco zmian wynikających z realizacji podjętych w imieniu i na rachunek klienta decyzji inwestycyjnych firmy inwestycyjnej świadczącej usługę zarządzania portfelami,

- b) podejmowania wskazanych przez firmę inwestycyjną czynności zabezpieczających realizację decyzji firmy inwestycyjnej świadczącej usługę zarządzania portfelami, w szczególności potwierdzania pokrycia takich zleceń oraz dokonywania blokady instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia,
- c) dostarczania instrumentów finansowych zarejestrowanych na rachunku zbiorczym firmie inwestycyjnej wykonującej zlecenia składane przez firmę inwestycyjną zarządzającą portfelem klienta.

13. Regulamin usługi maklerskiej określa sposób świadczenia usługi maklerskiej przez firmę inwestycyjną na rzecz klienta, w tym prawa i obowiązki firmy inwestycyjnej i klienta z tego tytułu, a także warunki zawierania i rozwiązywania umowy. Regulamin usługi maklerskiej określa w szczególności:

- 1) tryb i warunki zawierania umowy, o której mowa w ust. 1;
- 2) tryb, warunki i formę ustanawiania pełnomocnictw przez klienta;
- 3) zakres i sposób wykonywania usługi maklerskiej, która wykonywana będzie na podstawie umowy, o której mowa w ust. 1;
- 4) sposoby i terminy wnoszenia przez klienta opłat i prowizji związanych z usługą maklerską wykonywaną na rzecz klienta w związku z umową, o której mowa w ust. 1, oraz sposób i tryb określania ich wysokości;
- 5) sposób postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku, gdy klient nie dostarcza środków pieniężnych w terminach określonych w umowie lub w odrębnych przepisach;
- 6) postanowienia zabezpieczające interesy firmy inwestycyjnej w przypadku niewywiązania się klienta z przyjętych zobowiązań, a także sposoby zaspokajania roszczeń firmy inwestycyjnej;
- 7) zakres odpowiedzialności firmy inwestycyjnej za szkody powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez firmę inwestycyjną zobowiązań powstałych w związku z zawarciem umowy, o której mowa w ust. 1;
- 8) sposób, tryb oraz terminy przekazywania klientowi informacji dotyczących świadczonej na jego rzecz usługi maklerskiej, jak również zakres tych informacji;
- 9) zasady powierzania przez firmę inwestycyjną podmiotowi trzeciemu wykonywania poszczególnych czynności stanowiących daną usługę maklerską, jeżeli powierzenie jest przewidziane;
- 10) sposoby i terminy załatwiania skarg składanych przez klienta;
- 11) tryb i warunki odstąpienia, wypowiedzenia oraz rozwiązania umowy, o której mowa w ust. 1;
- 12) tryb, terminy i warunki zmiany regulaminu, a także sposób informowania klienta o tych zmianach.

14. Przez zakres i sposób wykonywania usługi maklerskiej, o których mowa w ust. 13 pkt 3, rozumie się w szczególności:

- 1) w przypadku usługi, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 ustawy, wskazanie:
  - a) formy składanych przez klienta zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
  - b) sposobu, trybu oraz zasad przyjmowania i przekazywania zleceń,
  - c) sposobu, trybu oraz zasad kojarzenia przez firmę inwestycyjną dwóch lub więcej podmiotów w celu doprowadzenia do zawarcia transakcji między tymi podmiotami, w przypadku gdy usługa świadczona przez firmę inwestycyjną obejmuje takie czynności;
- 2) w przypadku usługi, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 2 ustawy, wskazanie:
  - a) formy składanych przez klienta zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
  - b) sposobu, trybu oraz zasad przyjmowania i wykonywania zleceń,
  - c) sposobu, trybu oraz zasad zawierania transakcji oraz dokonywania rozliczeń z tytułu zawieranych transakcji,
  - d) sposobów ustalania wysokości zabezpieczenia, sposobów oraz trybu informowania klienta o zmianie jego wysokości, w tym wzywania do jego uzupełnienia, oraz sposobu postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku nieuzupełnienia przez klienta zabezpieczenia – jeżeli usługa dotyczy instrumentów finansowych, którymi obrót związany jest z obowiązkiem posiadania zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z danego instrumentu finansowego,
  - e) trybu i warunków dokonywania płatności za nabywane instrumenty finansowe;

- 3) w przypadku usługi, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 4 ustawy, wskazanie:
  - a) trybu i warunków podejmowania i realizacji przez firmę inwestycyjną decyzji inwestycyjnych dotyczących aktywów wchodzących w skład zarządzanych portfeli,
  - b) trybu dokonywania wyboru podmiotu przechowującego aktywa wchodzące w skład zarządzanych przez firmę inwestycyjną portfeli – jeżeli firma inwestycyjna wykorzystuje pośrednictwo takich podmiotów przy świadczeniu usług zarządzania portfelami instrumentów finansowych,
  - c) metod oraz częstotliwości wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu klienta,
  - d) obiektywnych wskaźników finansowych, do których porównywane będą wyniki portfela klienta w celu ustalenia poziomu efektywności świadczonej usługi zarządzania portfelem instrumentów finansowych,
  - e) sposobów i trybu przekazywania przez klienta dyspozycji dotyczących aktywów wchodzących w skład zarządzanego przez firmę inwestycyjną portfela instrumentów finansowych;
- 4) w przypadku usługi, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 5 ustawy, wskazanie trybu i warunków opracowywania przez firmę inwestycyjną rekomendacji inwestycyjnych oraz ich przekazywania klientowi;
- 5) w przypadku usługi, o której mowa w art. 69 ust. 4 pkt 1 ustawy, wskazanie:
  - a) sposobów przekazywania przez klienta dyspozycji dotyczących instrumentów finansowych i środków pieniężnych zapisanych na danym rachunku,
  - b) sposobu naliczania odsetek od środków zgromadzonych na rachunku pieniężnym oraz trybu określania ich wysokości, jeżeli umowa, o której mowa w ust. 1, przewiduje oprocentowanie tych środków,
  - c) trybu, warunków i przyczyn ustanawiania lub znoszenia blokady instrumentów finansowych, praw do otrzymania instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych klienta,
  - d) sposobów postępowania z instrumentami finansowymi, na których ustanowiono ograniczone prawo rzeczowe lub których zbywalność jest ograniczona,
  - e) trybu i warunków przenoszenia instrumentów finansowych lub środków pieniężnych na rachunki klienta prowadzone przez inny podmiot,
  - f) trybu i warunków postępowania z aktywami klienta w przypadku zamknięcia danego rachunku,
  - g) sposobów ustalania wysokości zabezpieczenia oraz trybu informowania klienta o zmianie jego wysokości lub konieczności jego uzupełnienia, w przypadku gdy na danym rachunku mają być rejestrowane instrumenty finansowe, którymi obrót związany jest z koniecznością ustanowienia zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z tych instrumentów,
  - h) szczegółowego trybu i warunków ustanawiania zabezpieczeń wykonania zlecenia w środkach pieniężnych lub na instrumentach finansowych klienta, w tym trybu wyrażania przez klienta zgody na ustanowienie zabezpieczenia.

§ 25. 1. Sposób świadczenia poszczególnych usług maklerskich może być określony w jednym lub kilku regulaminach, pod warunkiem że regulaminy te zawierają wyraźnie wyodrębnione postanowienia odnoszące się do każdej ze świadczonych usług oraz spełniają wymogi przewidziane w przepisach niniejszego oddziału dla poszczególnych regulaminów.

2. W przypadku zmiany regulaminu firma inwestycyjna informuje klienta o treści zmiany w takim terminie, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie umowy nastąpiło przed dniem wejścia w życie zmian.

§ 26. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się:

- 1) do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy;
- 2) odpowiednio do banków powierniczych w zakresie działalności powierniczej.

Oddział 2

Przechowywanie i rejestrowanie instrumentów finansowych oraz prowadzenie rachunków pieniężnych

§ 27. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych oraz prowadzenia rachunków pieniężnych obowiązana jest do:

- 1) przechowywania lub rejestrowania aktywów klienta w taki sposób, aby możliwe było w każdej chwili wyodrębnienie aktywów przechowywanych na rzecz jednego klienta od aktywów innego klienta oraz od aktywów własnych firmy inwestycyjnej;

- 2) prowadzenia tych usług w sposób rzetelny;
- 3) regularnego sprawdzania stanu prowadzonych przez firmę inwestycyjną rachunków lub ewidencji, lub rejestrów z rachunkami, ewidencjami i rejestrami prowadzonymi przez podmiot trzeci przechowujący aktywa na zlecenie firmy inwestycyjnej;
- 4) podejmowania działań niezbędnych dla zapewnienia, że posiadane przez firmę inwestycyjną dane dotyczące rodzaju i liczby instrumentów finansowych oraz wysokości środków pieniężnych należących do klienta są rzetelne, dokładne i zgodne ze stanem faktycznym, w tym w szczególności poprzez bieżącą weryfikację tych danych w oparciu o informacje uzyskiwane od podmiotu przechowującego instrumenty finansowe lub środki pieniężne klienta – w przypadku gdy nie są one przechowywane bezpośrednio przez firmę inwestycyjną;
- 5) powierzenia instrumentów finansowych lub środków pieniężnych klienta do przechowywania przez inny podmiot wyłącznie pod warunkiem, że podmiot ten zapewnia przechowywanie lub rejestrowanie tych aktywów odrębnie od aktywów firmy inwestycyjnej oraz odrębnie od aktywów tego podmiotu.

2. W przypadku gdy ze względu na przepisy prawa obowiązujące w państwie, na którego terytorium miałyby być przechowywane lub rejestrowane instrumenty finansowe lub środki pieniężne klienta, nie jest możliwe spełnienie przez firmę inwestycyjną wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, firma inwestycyjna informuje o tym klienta. Powierzenie instrumentów finansowych lub środków pieniężnych klienta do przechowywania przez podmiot działający na terytorium tego państwa jest możliwe pod warunkiem wyrażenia przez klienta pisemnej zgody na powierzenie.

3. Firma inwestycyjna może powierzyć przechowywanie instrumentów finansowych klienta innemu podmiotowi. Firma inwestycyjna, dokonując wyboru podmiotu, któremu powierzone będzie przechowywanie instrumentów finansowych klientów, powinna kierować się należytą starannością, w szczególności biorąc pod uwagę:

- 1) posiadane doświadczenie gwarantujące bezpieczeństwo przechowywanych instrumentów finansowych;
- 2) spełnianie wszelkich wymogów niezbędnych dla przechowywania instrumentów finansowych, w tym w szczególności posiadanie stosownych zezwoleń lub zgód wymaganych zgodnie z przepisami prawa państwa, w którym przechowywane mają być instrumenty finansowe;
- 3) opinię, jaką podmiot cieszy się na rynku, na którym świadczy usługi;
- 4) możliwość zapewnienia sprawowania przez firmę inwestycyjną bieżącej kontroli czynności związanych z przechowywaniem instrumentów finansowych klienta firmy inwestycyjnej oraz wykorzystywanych w tym celu systemów, urządzeń i procedur.

4. Firma inwestycyjna może powierzyć przechowywanie instrumentów finansowych klienta innemu podmiotowi, pod warunkiem że podmiot ten prowadzi działalność w państwie, którego prawo reguluje działalność polegającą na przechowywaniu na cudzy rachunek instrumentów finansowych.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) powierzenie instrumentu finansowego do przechowywania jest niezbędne ze względu na charakter tego instrumentu finansowego lub usługi inwestycyjnej z nim związanej albo
- 2) instrument finansowy powierzany do przechowywania należy do klienta profesjonalnego lub klienta detalicznego i powierzenie następuje na pisemny wniosek tego klienta.

6. Firma inwestycyjna powierzająca instrumenty finansowe należące do klienta do przechowywania przez podmiot, o którym mowa w ust. 1, obowiązana jest sprawować bieżącą kontrolę czynności związanych z przechowywaniem instrumentów finansowych klienta firmy inwestycyjnej oraz wykorzystywanych w tym celu systemów, urządzeń i procedur.

§ 28. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych nie może wykorzystywać na własny rachunek lub na rachunek podmiotu trzeciego instrumentów finansowych należących do klienta lub uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy wykorzystanie przez firmę inwestycyjną instrumentów finansowych należących do klienta lub uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym następuje w związku z zawarciem przez firmę inwestycyjną transakcji finansowania papierów wartościowych, o której mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia 1287/2006, pod warunkiem że:

- 1) klient lub uprawniony z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym udzielił pisemnej zgody na wykorzystanie należących do niego instrumentów finansowych oraz wykorzystanie instrumentów finansowych odbywa się zgodnie z warunkami określonymi przez klienta – w przypadku klienta detalicznego;
- 2) klient lub uprawniony z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym udzielił wyraźnej zgody na wykorzystanie należących do niego instrumentów finansowych – w przypadku klienta profesjonalnego.

3. Firma inwestycyjna, pomimo spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, nie może wykorzystywać na własny rachunek ani na rachunek podmiotu trzeciego instrumentów finansowych należących do klienta, jeżeli są one przechowywane na rachunku, na którym zbiorczo przechowywane są instrumenty finansowe, chyba że:

- 1) wszyscy klienci, których instrumenty finansowe są rejestrowane na tym rachunku, wyrazili uprzednio w sposób, o którym mowa w ust. 2, zgodę na wykorzystanie przez firmę inwestycyjną należących do nich instrumentów finansowych lub
- 2) firma inwestycyjna stosuje mechanizmy i procedury zapewniające, że wykorzystywane są wyłącznie należące do klientów instrumenty finansowe przechowywane na tym rachunku, którzy wyrazili uprzednio w sposób, o którym mowa w ust. 2, zgodę na wykorzystanie przez firmę inwestycyjną należących do nich instrumentów finansowych.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się także w przypadku, gdy wykonanie zlecenia klienta wymaga ustanowienia przez firmę inwestycyjną zabezpieczenia na instrumentach finansowych.

5. Firma inwestycyjna wykorzystująca instrumenty finansowe należące do jej klientów rejestruje informacje obejmujące niezbędne dane klientów i uprawnionych z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, którzy wyrazili zgodę, o której mowa w ust. 2 i 3, oraz liczbę i rodzaj wykorzystywanych instrumentów finansowych należących do poszczególnych klientów.

6. Firma inwestycyjna, na rzecz której zostało ustanowione zabezpieczenie na instrumentach finansowych należących do klienta, rejestruje informacje obejmujące niezbędne dane klientów, którzy ustanowili zabezpieczenie zleceń, oraz liczbę i rodzaj instrumentów finansowych będących przedmiotem zabezpieczenia.

7. Firma inwestycyjna prowadząca dla klienta rachunek pieniężny nie może wykorzystywać na własny rachunek lub na rachunek podmiotu trzeciego zgromadzonych na nim środków pieniężnych.

8. Firma inwestycyjna, na rzecz której zostało ustanowione zabezpieczenie na środkach pieniężnych, w przypadku, o którym mowa w art. 73 ust. 5f ustawy, rejestruje informacje obejmujące niezbędne dane klientów, którzy ustanowili zabezpieczenia zleceń, oraz wysokość tego zabezpieczenia.

§ 29. 1. Firma inwestycyjna, która prowadzi dla klienta rachunek, otwiera dla tego klienta rejestr operacyjny. Firma inwestycyjna może również otworzyć dla klienta rejestr sesji.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy na rachunku mają być zapisywane instrumenty finansowe nabywane w wyniku transakcji, które nie spełniają warunków określonych w art. 7 ust. 5 ustawy.

3. Firma inwestycyjna dokonuje zapisów w rejestrze operacyjnym na podstawie:

- 1) dokumentów potwierdzających zawarcie transakcji w obrocie zorganizowanym, o których mowa w art. 7 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy, wystawionych przez spółkę prowadzącą rynek regulowany, podmiot prowadzący alternatywny system obrotu lub inny podmiot, zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach;
- 2) dokumentów stanowiących podstawę dokonania zmian zapisów na rachunkach lub rachunkach pieniężnych, określonych przez Krajowy Depozyt lub spółkę, której Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- 3) dokumentów stanowiących na zagranicznym rynku regulowanym potwierdzenie zawarcia transakcji nabycia papierów wartościowych, o której mowa w art. 7 ust. 5 pkt 3 ustawy, oraz stanowiących potwierdzenie złożenia właściwej dyspozycji ich przeniesienia w celu dokonania zapisu na rachunku.

4. Firma inwestycyjna nie otwiera rachunku dla klienta, gdy nabywane instrumenty finansowe dopuszczone do obrotu zorganizowanego będą zapisywane na rachunku tego klienta prowadzonym przez inny podmiot.

5. Firma inwestycyjna jest obowiązana do rejestrowania na rachunkach instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu zorganizowanego, a także innych papierów wartościowych rejestrowanych w depozycie papierów wartościowych, zgodnie z zasadami określonymi przez Krajowy Depozyt lub spółkę, której Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy.

6. Firma inwestycyjna jest obowiązana do rejestrowania na rachunkach innych instrumentów finansowych niż określone w ust. 5, zgodnie z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozrachunkową, jeśli instrumenty finansowe zostały zarejestrowane na kontach prowadzonych przez tę izbę.

7. Na rachunku odrębnie są rejestrowane instrumenty finansowe:

- 1) służące jako zabezpieczenie wykonania zobowiązań:
  - a) wynikających z pożyczek instrumentów finansowych, udzielonych na podstawie odrębnych przepisów,

- b) wynikających z pożyczek lub kredytów na nabycie instrumentów finansowych, udzielonych na podstawie odrębnych przepisów,
  - c) wynikających z derywatów,
  - d) wynikających z praw majątkowych,
  - e) innych, określonych w przepisach rozporządzenia;
- 2) będące przedmiotem:
- a) blokady,
  - b) zastawu,
  - c) zabezpieczenia finansowego.

8. Instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 7, mogą być rejestrowane łącznie dla wszystkich lub dla niektórych rodzajów zobowiązań wymienionych w ust. 7, pod warunkiem prowadzenia przez firmę inwestycyjną dokumentacji pozwalającej na określenie liczby instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie dla poszczególnych rodzajów zobowiązań.

9. Przepis ust. 8 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy procedury właściwej izby rachunkowej wymagają łącznego rejestrowania instrumentów finansowych, o których mowa w ust. 7.

§ 30. 1. Firma inwestycyjna dokonuje zapisów w rejestrze sesji na podstawie dokumentów, o których mowa w § 29 ust. 3 pkt 1 i 3.

2. Rejestr sesji jest otwierany przed rozpoczęciem sesji lub w czasie jej trwania.

3. Rejestr sesji jest prowadzony wyłącznie w celu sprawdzenia pokrycia zleceń, gdy obowiązek sprawdzenia przez firmę inwestycyjną pokrycia wynika z odrębnych przepisów lub warunków umowy, albo w celu sprawdzenia, czy klient nie przekroczył limitu, o którym mowa w § 58 ust. 3.

4. Rejestr sesji jest zamykany z chwilą zakończenia sesji.

§ 31. 1. Na wniosek klienta, dla którego rachunek prowadzi inny podmiot niż firma inwestycyjna, z którą zawarł on umowę o wykonywanie zleceń lub umowę o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia derywatów, możliwe jest prowadzenie rejestru sesji przez tę firmę inwestycyjną.

2. Początkowy zapis w rejestrze sesji jest dokonywany w wysokości uzgodnionej i potwierdzonej firmie inwestycyjnej przez podmiot prowadzący rachunek klienta.

§ 32. 1. Środki pieniężne klientów są deponowane odrębnie od środków pieniężnych firmy inwestycyjnej. Do sposobu rejestrowania środków pieniężnych na rachunku pieniężnym prowadzonym przez firmę inwestycyjną stosuje się odpowiednio § 29 ust. 7–9. Deponowanie środków pieniężnych klientów powinno gwarantować również odrębne ich traktowanie od środków pieniężnych firmy inwestycyjnej.

2. Środki pieniężne klientów mogą być deponowane w:

- 1) banku centralnym;
- 2) banku krajowym;
- 3) zagranicznej instytucji kredytowej;
- 4) banku zagranicznym;
- 5) uznanym funduszu rynku pieniężnego.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2–5, firma inwestycyjna deponuje środki pieniężne klienta w sposób:

- 1) mający na celu zagwarantowanie praw klientów do środków pieniężnych oraz
- 2) uniemożliwiający wykorzystanie środków pieniężnych klientów przez firmę inwestycyjną na własny rachunek.

4. Przepisu ust. 2 pkt 5 nie stosuje się, jeżeli klient sprzeciwił się deponowaniu jego środków pieniężnych w uznanym funduszu rynku pieniężnego.

5. W przypadku gdy firma inwestycyjna nie deponuje środków pieniężnych klientów w banku centralnym, firma inwestycyjna przy wyborze podmiotu, w którym deponuje środki pieniężne klientów, powinna kierować się należytą starannością, w szczególności mając na uwadze ochronę praw przysługujących klientowi oraz biorąc pod uwagę poziom wiedzy

specjalistycznej oraz opinię, jaką cieszy się dany podmiot, jak również system prawny i praktyki rynkowe związane z przechowywaniem środków pieniężnych klientów, które mogłyby mieć niekorzystny wpływ na prawo własności środków pieniężnych należących do klientów.

6. Firma inwestycyjna powinna dokonywać okresowej oceny sposobu świadczenia usługi przez podmiot, o którym mowa w ust. 2 pkt 2–5, w którym zdeponowane zostały środki pieniężne klienta tej firmy inwestycyjnej.

7. Przez uznany fundusz rynku pieniężnego, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, rozumie się fundusz rynku pieniężnego, o którym mowa w ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, oraz fundusz zagraniczny wpisany do rejestru funduszy zagranicznych, o którym mowa w art. 263 tej ustawy:

- 1) którego nadrzędnym celem inwestycyjnym jest utrzymywanie nominalnej wartości netto aktywów funduszu (przed doliczeniem zysków) albo wartości kapitału początkowego uczestników wraz z zyskami;
- 2) który inwestuje wyłącznie w wysokiej jakości instrumenty rynku pieniężnego o terminie rozliczenia nie dłuższym niż 397 dni lub regularnej korekcie rentowności zgodnej z terminem rozliczenia oraz średnim ważonym terminem rozliczenia wynoszącym 60 dni lub inwestuje dodatkowo, lokując środki pieniężne w podmiotach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, 3 lub 4, oraz
- 3) który zapewnia możliwość odkupu jednostek uczestnictwa lub tytułów uczestnictwa tego funduszu nie później niż w dniu wyceny następującym po dniu, w którym złożona została dyspozycja ich odkupu.

§ 33. 1. Zapisów na rachunkach dokonuje się na podstawie dowodów wystawionych zgodnie z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozrachunkową lub podmiot, któremu Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie zadań określonych w art. 48 ust. 1 pkt 1–5 ustawy, a także na podstawie dowodów wystawianych przez firmę inwestycyjną w związku z obsługą zdarzeń prawnych skutkujących zmianami w stanach na rachunkach, niepowodujących zmian na kontach depozytowych prowadzonych dla tej firmy inwestycyjnej w Krajowym Depozycie, podmiocie, któremu Krajowy Depozyt powierzył wykonywanie zadań określonych w art. 48 ust. 1 pkt 1–5 ustawy lub właściwej izbie rozrachunkowej.

2. Zapisów na rachunkach pieniężnych dokonuje się na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów wystawianych zgodnie z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozrachunkową lub zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 34. 1. Firma inwestycyjna, która świadczy usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów rynku niepublicznego, prowadzi dla klienta rachunek instrumentów rynku niepublicznego lub ewidencję.

2. Umowa, o której mowa w § 24 ust. 1, powinna zobowiązywać klienta do informowania firmy inwestycyjnej o wszelkich zdarzeniach prawnych mających wpływ na istnienie i treść ewidencjonowanych przez nią praw i przedstawiania jej odpowiednich dokumentów, które potwierdzają ten stan zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3. Zapisów na rachunkach instrumentów rynku niepublicznego dokonuje się na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów ewidencyjnych, których minimalną zawartość określają zasady przyjęte w obrocie danymi instrumentami rynku niepublicznego.

4. Zapisów w ewidencji dokonuje się na podstawie dokumentów, o których mowa w ust. 2. Firma inwestycyjna obowiązana jest przechowywać kopie dokumentów stanowiących podstawę zapisów dokonywanych w ewidencji.

5. Do rachunków instrumentów rynku niepublicznego i ewidencji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy § 29 ust. 5 i 6, w zakresie, w jakim na rachunkach instrumentów rynku niepublicznego lub w ewidencji zapisywane są instrumenty rynku niepublicznego, którymi obrót obsługiwany jest przez właściwą izbę rozrachunkową, oraz § 29 ust. 7 i 8.

6. Wskazany w ust. 1 obowiązek prowadzenia dla klienta rachunku instrumentów rynku niepublicznego lub ewidencji nie powstaje w przypadku świadczenia przez firmę inwestycyjną w sposób incydentalny usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia tych instrumentów, o ile klient nie zażądał otwarcia rachunku instrumentów rynku niepublicznego lub ewidencji.

§ 35. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi przechowywania i rejestrowania zmian stanu posiadania instrumentów finansowych jest obowiązana prowadzić rejestr przechowywanych instrumentów umożliwiający ewidencjonowanie zabezpieczeń ustanawianych na prawach z przechowywanych instrumentów finansowych.

2. Warunki i sposób prowadzenia rejestru, o którym mowa w ust. 1, określa umowa o przechowywanie i rejestrowanie zmian stanu posiadania instrumentów finansowych. Do umowy tej przepisy § 34 ust. 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

§ 36. 1. Przepisów niniejszego oddziału dotyczących prowadzenia rejestru operacyjnego nie stosuje się do podmiotu prowadzącego rachunek papierów wartościowych albo rachunek zbiorczy na podstawie umowy, o której mowa w art. 121 ust. 1 ustawy.

2. W zakresie nieuregulowanym w przepisach niniejszego oddziału do banku powierniczego stosuje się odpowiednio przepisy § 29 ust. 1–3, w zakresie odnoszącym się do rejestru operacyjnego, § 29 ust. 5 i 7–9, § 30, § 31 oraz § 33.

3. Przepisy § 27, § 28, § 32, § 34, § 35 stosuje się do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w zakresie, w jakim przechowywanie i rejestrowanie instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych pozostaje w związku ze świadczeniem usług, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1–7 ustawy.

4. Przepisu § 24 ust. 2 pkt 2 nie stosuje się do banków prowadzących działalność maklerską oraz banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w zakresie środków pieniężnych klientów, które przechowują.

Rozdział 3

Zawieranie transakcji i dokonywanie rozliczeń

Oddział 1

Przyjmowanie i przekazywanie zleceń oraz szczególne zasady wykonywania zleceń

§ 37. 1. Firma inwestycyjna przyjmuje zlecenia zawierające w szczególności:

- 1) dane, ustalone z klientem, umożliwiające jednoznaczną identyfikację klienta;
- 2) datę i czas wystawienia;
- 3) rodzaj i liczbę instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia;
- 4) przedmiot zlecenia;
- 5) określenie ceny;
- 6) oznaczenie terminu ważności zlecenia;
- 7) podpis klienta lub jego pełnomocnika, z zastrzeżeniem ust. 2 – w przypadku zleceń w formie pisemnej.

2. Firma inwestycyjna potwierdza klientowi przyjęcie zlecenia.

3. Jeżeli w jednym dokumencie zamieszczono więcej niż jedno zlecenie, powinien on zawierać wyraźne określenie liczby zleceń. W takim przypadku wystarczające jest złożenie jednego podpisu klienta lub jego pełnomocnika.

4. W przypadku, o którym mowa w § 24 ust. 9 pkt 1, zlecenie powinno zawierać dodatkowo dane umożliwiające jednoznaczną identyfikację podmiotu, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy.

5. W przypadku, o którym mowa w § 24 ust. 9 pkt 2, zlecenie powinno zawierać dodatkowo oznaczenie klienta lub klientów, którzy zawarli z podmiotem prowadzącym rachunek papierów wartościowych umowę, o której mowa w art. 121 ust. 1 ustawy, oraz na których rachunek zostało złożone zlecenie, pozwalające na jednoznaczną jego lub ich identyfikację, jeżeli umowa zawarta przez firmę inwestycyjną z podmiotem, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, nie przewiduje obowiązku wskazywania przez ten podmiot firmie inwestycyjnej do końca dnia, w którym wykonane zostało zlecenie, osób, na rzecz których zostało złożone zlecenie, ze wskazaniem liczby nabywanych lub zbywanych instrumentów finansowych dla poszczególnych osób. W przypadku zleceń wykonywanych częściowo przekazywanie informacji powinno następować każdego dnia, w którym wykonywane było zlecenie, w zakresie, w jakim dotyczą wykonywanej w tym dniu części tego zlecenia.

6. W przypadku zlecenia umożliwiającego wystawienie na jego podstawie więcej niż jednego zlecenia brokerskiego lub innego zlecenia lub oferty przekazywanych na odpowiedni rynek, zamiast liczby instrumentów finansowych można podać maksymalną łączną wartość transakcji będących wynikiem wykonania tego zlecenia.

7. Zlecenie może zawierać dodatkowe warunki jego wykonania, jeżeli nie są one sprzeczne z odrębnymi przepisami i regulaminami przeprowadzania transakcji na rynku, na który jest przekazywane. W szczególności dotyczy to zlecenia umożliwiającego wystawianie na jego podstawie więcej niż jednego zlecenia brokerskiego lub innego zlecenia lub oferty przekazywanych na odpowiedni rynek.

8. Zlecenie powinno zawierać odpowiednie oznaczenia, pozwalające na odróżnienie go od innych zleceń, jeżeli:

- 1) jego przedmiotem jest kupno instrumentów finansowych za środki pieniężne pożyczone od firmy inwestycyjnej;
- 2) zawiera klauzulę umożliwiającą wystawianie na podstawie zlecenia więcej niż jednego zlecenia brokerskiego lub innego zlecenia lub oferty przekazywanych na odpowiedni rynek.

9. W przypadku gdy zlecenie składane jest przez pełnomocnika klienta, powinno ono również zawierać wskazanie danych umożliwiających jednoznaczną identyfikację osoby składającej zlecenie.

10. Przepisów ust. 1 nie stosuje się, jeżeli uniemożliwiają to przepisy lub zasady regulujące obrót instrumentami finansowymi, których dotyczy zlecenie lub dyspozycja i charakter usługi, w ramach której przyjmowane są zlecenia lub dyspozycje.

11. Obowiązek potwierdzenia klientowi przyjęcia, o którym mowa w ust. 2, nie ma zastosowania do zleceń składanych za pośrednictwem telefonu.

§ 38. 1. Firma inwestycyjna może przyjmować do wykonania zlecenia klienta złożone w celu zawarcia na rynku regulowanym transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5a⁴⁾ ustawy, pod warunkiem:

- 1) zawarcia umowy, o której mowa w art. 7 ust. 5a pkt 1⁴⁾ ustawy, oraz
- 2) spełnienia przez papiery wartościowe będące przedmiotem zlecenia warunków określonych w regulaminach i innych regulacjach podmiotów prowadzących rynek regulowany.

2. Firma inwestycyjna, wykonując zlecenie klienta, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązana do przestrzegania zasad wykonywania tego typu zleceń, określonych w regulaminach i innych regulacjach podmiotów prowadzących rynek regulowany oraz właściwych izb rozrachunkowych, w szczególności do podjęcia wszelkich działań w celu zapewnienia terminowego dostarczenia papierów wartościowych do dokonania rozrachunku z zasadami określonymi przez właściwą izbę rozrachunkową.

3. Firma inwestycyjna w związku z wykonywaniem zlecenia klienta, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia w szczególności kategorię, do której należy klient składający zlecenie, oraz jego możliwość samodzielnego dostarczenia papierów wartościowych przed terminem rozrachunku, mając na uwadze konieczność zabezpieczenia interesów firmy inwestycyjnej i zapewnienia bezpieczeństwa obrotu.

§ 39. Zlecenie sprzedaży przekazywane przez firmę inwestycyjną na rynek regulowany, które może prowadzić do zawarcia transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5a⁴⁾ ustawy, powinno zawierać odpowiednie oznaczenia pozwalające na odróżnienie go od innych zleceń tej firmy inwestycyjnej kierowanych na rynek regulowany.

§ 40. 1. Zarządzający może wystawiać jedno zlecenie na rzecz swoich klientów, pod warunkiem że do końca dnia, w którym wykonane zostało zlecenie, określi liczbę instrumentów finansowych kupowanych lub sprzedawanych dla poszczególnych klientów.

2. Przez zarządzającego, o którym mowa w ust. 1, rozumie się:

- 1) firmę inwestycyjną świadczącą usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 2) towarzystwo funduszy inwestycyjnych w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 3) towarzystwo funduszy inwestycyjnych zarządzające zbiorczymi portfelami papierów wartościowych;
- 4) zagraniczną firmę inwestycyjną oraz podmiot, o którym mowa w art. 115 ust. 1 ustawy, świadczące poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych.

§ 41. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi przyjmowania i przekazywania zleceń może za zgodą klienta, na zasadach określonych w umowie, doprowadzić do zawarcia transakcji pomiędzy inwestorami poza rynkiem zorganizowanym.

2. Zgoda, o której mowa w ust. 1, może być udzielona w formie ogólnej lub w odniesieniu do poszczególnych transakcji.

§ 42. Zlecenie, o którym mowa w § 41 ust. 1, może nie zawierać wskazania ceny lub liczby instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia.

§ 43. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń obowiązana jest stosować rozwiązania i procedury zapewniające niezwłoczne, uczciwe i należyte wykonywanie zleceń klientów w stosunku do zleceń innych klientów oraz do zleceń własnych firmy inwestycyjnej. W szczególności rozwiązania i procedury stosowane przez firmę inwestycyjną powinny zapewniać możliwość wykonywania zleceń zgodnie z czasem ich przyjmowania.

---

⁴⁾ Uchylony przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 73), która weszła w życie z dniem 30 stycznia 2015 r.

2. W przypadku gdy zlecenie dotyczące akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym ze względu na określone przez klienta warunki jego wykonania nie może być wykonane natychmiast po jego przyjęciu przez firmę inwestycyjną w związku z warunkami panującymi na rynku, firma inwestycyjna, o ile klient nie postanowił inaczej, jest obowiązana upublicznić warunki tego zlecenia w sposób łatwo dostępny dla innych uczestników rynku.

3. Wymóg, o którym mowa w ust. 2, uważa się za spełniony w przypadku, o którym mowa w art. 31 rozporządzenia 1287/2006.

4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do zleceń na dużą skalę w porównaniu ze standardową wielkością rynkową dla danych akcji w rozumieniu art. 20 rozporządzenia 1287/2006, pod warunkiem uprzedniego poinformowania Komisji przez firmę inwestycyjną o zamiarze odstąpienia od wykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 2.

§ 44. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń:

- 1) wykonuje zlecenia klientów niezwłocznie po ich przyjęciu, w kolejności ich przyjmowania, chyba że co innego wynika z warunków wykonania zlecenia określonych przez klienta, charakteru zlecenia, panujących warunków rynkowych lub jeśli taka kolejność byłaby sprzeczna z interesem klienta;
- 2) niezwłocznie informuje klienta o wszelkich istotnych okolicznościach uniemożliwiających właściwe wykonanie zlecenia złożonego przez tego klienta – w przypadku zlecenia złożonego przez klienta detalicznego.

2. W przypadku gdy rozliczenie transakcji zawartej w wyniku wykonania zlecenia klienta dokonywane jest z udziałem firmy inwestycyjnej lub na jej wniosek, firma inwestycyjna obowiązana jest niezwłocznie podjąć wszelkie kroki niezbędne do sprawnego i prawidłowego rozliczenia transakcji.

§ 45. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń może wykonywać zlecenie klienta łącznie ze zleceniami własnymi lub zleceniami innych klientów pod warunkiem, że:

- 1) jest mało prawdopodobne, by połączenie zleceń i transakcji działało na niekorzyść tych klientów;
- 2) klient został uprzednio poinformowany przez firmę inwestycyjną o takim sposobie wykonania zlecenia oraz
- 3) firma inwestycyjna, wykonując zlecenia klienta łącznie ze zleceniami własnymi lub zleceniami innych klientów, działa zgodnie z zasadami, o których mowa w ust. 2.

2. Firma inwestycyjna wdraża zasady alokacji zleceń wykonywanych w sposób, o którym mowa w ust. 1, określające w szczególności wpływ czynników takich jak cena i wielkość zlecenia na sposób alokacji wykonanych zleceń oraz sposób postępowania w przypadku częściowego wykonania zleceń połączonych.

3. Firma inwestycyjna wykonująca zlecenie klienta łącznie ze zleceniem własnym nie może dokonywać alokacji wykonanego zlecenia w sposób niekorzystny dla klienta.

4. W przypadku częściowego wykonania połączonego zlecenia, o którym mowa w ust. 3, firma inwestycyjna dokonuje alokacji zlecenia w taki sposób, aby zlecenie klienta było wykonane w całości. W przypadku gdy połączone zlecenie, o którym mowa w ust. 3, zostało wykonane w części uniemożliwiającej wykonanie zlecenia klienta w całości, firma inwestycyjna dokonuje alokacji wyłącznie na rzecz klienta.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) wykonanie zlecenia klienta w sposób, o którym mowa w ust. 3, umożliwia osiągnięcie dla klienta wyniku korzystniejszego niż w przypadku wykonania tego zlecenia bez połączenia ze zleceniem własnym firmy inwestycyjnej lub
- 2) wykonanie zlecenia klienta bez połączenia ze zleceniem własnym firmy inwestycyjnej jest niemożliwe.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, firma inwestycyjna może dokonać alokacji wykonanych zleceń zgodnie z zasadami, o których mowa w ust. 2.

§ 46. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

Oddział 2

Zobowiązanie do działania na warunkach najbardziej korzystnych dla klienta

§ 47. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń jest zobowiązana do podjęcia wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla klienta w związku z wykonaniem zlecenia, uwzględniając cenę instrumentu finansowego, koszty związane z wykonaniem zlecenia, czas zawarcia transakcji, prawdopodobieństwo zawarcia transakcji oraz jej rozliczenia, wielkość zlecenia, jego charakter lub inne aspekty mające istotny wpływ na wykonanie zlecenia.

2. Firma inwestycyjna świadcząca usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub przyjmowania i przekazywania zleceń jest zobowiązana do podjęcia wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla klienta w związku ze świadczeniem usługi na jego rzecz, uwzględniając odpowiednio czynniki określone w ust. 1.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w przypadku, gdy klient określił szczegółowe warunki, na jakich zlecenie ma zostać wykonane lub przekazane, w zakresie wyznaczonym tymi szczegółowymi warunkami.

§ 48. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń jest zobowiązana do wdrożenia i stosowania rozwiązań zapewniających wypełnianie obowiązku, o którym mowa w § 47 ust. 1, w tym w szczególności do wdrożenia i przestrzegania polityki wykonywania zleceń. Firma inwestycyjna świadcząca usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub przyjmująca i przekazująca zlecenia jest zobowiązana do wdrożenia i przestrzegania polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

2. Firma inwestycyjna jest zobowiązana do ustalenia względnej wagi, jaką przypisuje poszczególnym czynnikom, o których mowa w § 47 ust. 1, lub do wdrożenia procedury określającej sposób ustalania względnej wagi przypisywanej czynnikom, o których mowa w § 47 ust. 1.

3. Firma inwestycyjna, ustalając względną wagę, jaką przypisuje poszczególnym czynnikom, o których mowa w § 47 ust. 1, bierze w szczególności pod uwagę:

- 1) kategorię, do której należy dany klient;
- 2) specyfikę zlecenia;
- 3) cechy instrumentu finansowego będącego przedmiotem zlecenia;
- 4) rodzaj i specyfikę możliwych miejsc wykonania.

4. W przypadku zlecenia klienta detalicznego najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym przy uwzględnieniu ceny instrumentu finansowego i kosztów związanych z wykonaniem zlecenia obejmujących wszystkie koszty ponoszone przez klienta bezpośrednio w związku z wykonaniem danego zlecenia, w tym opłaty pobierane przez miejsce wykonania, opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji oraz wszelkie inne opłaty związane z wykonaniem zlecenia.

§ 49. 1. Przepisów dotyczących obowiązku wdrożenia i przestrzegania polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta nie stosuje się do firmy inwestycyjnej świadczącej usługę przyjmowania i przekazywania zleceń, jeżeli firma inwestycyjna przyjmuje i przekazuje zlecenia w celu ich wykonania wyłącznie do jednego podmiotu.

2. Przepisów dotyczących obowiązku wdrożenia i przestrzegania polityki wykonywania zleceń nie stosuje się do firmy inwestycyjnej świadczącej usługę wykonywania zleceń, jeżeli firma inwestycyjna wykonuje zlecenia wyłącznie w jednym miejscu wykonania zlecenia.

§ 50. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń informuje klienta o możliwości wykonywania zleceń poza rynkiem regulowanym lub alternatywnym systemem obrotu, jeżeli taka możliwość jest przewidziana w jej polityce wykonywania zleceń lub polityce działania w najlepiej pojętym interesie klienta. Firma inwestycyjna jest zobowiązana do uzyskania uprzedniej wyraźnej zgody klienta na wykonanie jego zlecenia poza rynkiem regulowanym i alternatywnym systemem obrotu. Zgoda klienta może być ogólna lub dotyczyć poszczególnych transakcji.

§ 51. 1. Wdrożona przez firmę inwestycyjną, o której mowa w § 48 ust. 1, polityka wykonywania zleceń oraz polityka działania w najlepiej pojętym interesie klienta obejmują, w odniesieniu do poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych, informacje o miejscach wykonania wykorzystywanych przez tę firmę inwestycyjną oraz kryteria brane przez firmę inwestycyjną pod uwagę przy dokonywaniu wyboru miejsca wykonania. W polityce wykonywania zleceń oraz polityce działania w najlepiej pojętym interesie klienta firma inwestycyjna wskazuje co najmniej miejsca wykonania, które według racjonalnej oceny w sposób stały umożliwiają firmie inwestycyjnej uzyskanie możliwie najlepszego wyniku dla klienta.

2. Obowiązek podejmowania wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla klienta nie oznacza konieczności uwzględniania przez firmę inwestycyjną w swojej polityce wykonywania zleceń lub polityce działania w najlepiej pojętym interesie klienta wszystkich możliwych miejsc wykonania zleceń.

3. W celu dokonania wyboru miejsca wykonania, w przypadku gdy zgodnie z polityką wykonywania zleceń lub polityką działania w najlepiej pojętym interesie klienta firma inwestycyjna dopuszcza istnienie więcej niż jednego miejsca wykonania, firma inwestycyjna, w celu dokonania oceny i porównania wyników, jakie można uzyskać dla klienta w każdym z dopuszczonych miejsc wykonania, jest zobowiązana do wzięcia pod uwagę wysokości prowizji i kosztów ponoszonych przez nią w związku z wykorzystywaniem poszczególnych miejsc wykonania.

4. Firma inwestycyjna nie może ustalać i naliczać pobieranych od klienta opłat i prowizji w sposób dyskryminujący poszczególne miejsca wykonania, o ile różnice w sposobie naliczania i pobierania opłat i prowizji nie odzwierciedlają rzeczywistych rozbieżności w kosztach ponoszonych przez tę firmę inwestycyjną w związku z wykorzystywaniem poszczególnych miejsc wykonania.

§ 52. 1. Firma inwestycyjna przed zawarciem z klientem detalicznym umowy o wykonywanie zleceń, umowy o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub umowy o przyjmowanie i przekazywanie zleceń przekazuje mu informacje dotyczące stosowanej odpowiednio polityki wykonywania zleceń lub polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta, obejmujące:

- 1) opis względnej wagi, jaką firma inwestycyjna przypisuje poszczególnym czynnikom, o których mowa w § 47 ust. 1, lub opis polityki, o której mowa w § 48 ust. 1;
- 2) listę miejsc wykonania, które firma inwestycyjna uznaje jako miejsca pozwalające jej w sposób stały wypełniać obowiązki, o którym mowa w § 47 ust. 1 i 2;
- 3) wyraźne i jednoznaczne ostrzeżenie, że szczegółowe określenie przez klienta warunków, na jakich nastąpić ma wykonanie lub przekazanie zlecenia, może uniemożliwić firmie inwestycyjnej podjęcie działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla klienta w zakresie wyznaczonym tymi szczegółowymi warunkami.

2. Firma inwestycyjna informuje klienta o istotnych zmianach polityki wykonywania zleceń lub polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta w takim terminie, aby klient mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie umowy nastąpiło przed dniem wejścia w życie zmian.

3. Firma inwestycyjna jest zobowiązana do uzyskania uprzedniej zgody klienta na politykę wykonywania zleceń lub politykę działania w najlepiej pojętym interesie klienta oraz na jej istotne zmiany. Klient, zawierając z firmą inwestycyjną umowę o wykonywanie zleceń, umowę o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub umowę o przyjmowanie i przekazywanie zleceń, wyraża zgodę na przedstawioną mu, zgodnie z § 10, przed zawarciem umowy odpowiednio politykę wykonywania zleceń lub politykę działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

4. W przypadku złożenia przez klienta zlecenia po uprzednim przedstawieniu mu przez firmę inwestycyjną polityki wykonywania zleceń lub polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta, uznaje się, że wyraził on zgodę, o której mowa w ust. 3.

5. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, firma inwestycyjna przekazuje klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej firmy inwestycyjnej, niestanowiącej trwałego nośnika, o ile spełnione są warunki określone w § 11.

§ 53. 1. Firma inwestycyjna jest zobowiązana do monitorowania skuteczności wdrożonych rozwiązań i stosowanej polityki wykonywania zleceń lub polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta, w celu odpowiedniego ich dostosowywania.

2. Firma inwestycyjna nie rzadziej niż raz na rok dokonuje przeglądu polityki wykonywania zleceń oraz polityki działania w najlepiej pojętym interesie klienta. Firma inwestycyjna dokonuje przeglądu również w przypadku wystąpienia istotnej zmiany, która trwale wpływa na zdolność firmy inwestycyjnej do dalszego uzyskiwania możliwie najlepszych wyników dla klienta w miejscach wykonania ustalonych zgodnie z polityką realizacji zleceń lub polityką działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

3. Firma inwestycyjna musi być w stanie udowodnić klientowi, na jego żądanie, że zlecenie zostało wykonane zgodnie z wdrożoną polityką realizacji zleceń lub że firma inwestycyjna działała zgodnie z wdrożoną polityką działania w najlepiej pojętym interesie klienta.

4. Firma inwestycyjna może ustanowić i stosować jedynie politykę wykonywania zleceń, w przypadku gdy wykonuje zlecenia składane w ramach:

- 1) świadczenia usług zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
- 2) usług przyjmowania i przekazywania zleceń.

§ 54. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

Oddział 3

Szczególne zasady wykonywania zleceń w obrocie zorganizowanym

§ 55. Upoważniony pracownik firmy inwestycyjnej potwierdza przyjęcie przez firmę inwestycyjną zlecenia do wykonania w sposób uzgodniony z klientem w umowie o świadczenie usług wykonywania zleceń. W przypadku zleceń składanych w formie pisemnej potwierdzenie następuje poprzez złożenie przez upoważnionego pracownika firmy inwestycyjnej podpisu na dokumencie zawierającym zlecenie lub zlecenia.

§ 56. Na podstawie zlecenia firma inwestycyjna wystawia zlecenie lub zlecenia brokerskie, które są przekazywane do miejsca wykonania, z wyłączeniem zleceń wykonywanych na zasadach określonych w art. 38 ust. 2 lub art. 73 ust. 2 ustawy.

§ 57. Firma inwestycyjna może przyjmować do wykonania zlecenia przekazywane do firmy inwestycyjnej za pomocą telefonu, telefaksu, modemu, innych urządzeń technicznych lub elektronicznych nośników informacji, jeżeli przewiduje to umowa o świadczenie usług wykonywania zleceń.

§ 58. 1. Na zasadach określonych w zawartej z klientem umowie o wykonywanie zleceń oraz w regulaminie świadczenia usług wykonywania zleceń firma inwestycyjna wystawia zlecenia brokerskie kupna instrumentów finansowych na podstawie zlecenia, pod warunkiem że klient posiada w chwili wystawienia przez firmę inwestycyjną zlecenia brokerskiego pełne pokrycie wartości zlecenia oraz kosztów jego wykonania w wysokości uzgodnionej w umowie o wykonywanie zleceń.

2. Firma inwestycyjna może odstąpić od wymogu posiadania przez klienta pełnego pokrycia wartości zlecenia oraz kosztów jego wykonania, a także od wymogu ustanowienia przez klienta zabezpieczeń dokonania przez niego zapłaty w przypadku, gdy w opinii firmy inwestycyjnej pozwala na to ocena stanu finansowego i wiarygodności klienta, dokonana zgodnie z § 63 ust. 1.

3. Firma inwestycyjna określa w umowie o wykonywanie zleceń limit maksymalnej wysokości należności firmy inwestycyjnej od klienta z tytułu transakcji zawartych w wyniku wykonania zleceń przy braku pełnego pokrycia wartości tych zleceń oraz kosztów jego wykonania.

4. Wartość zlecenia, którego przedmiotem jest nabycie instrumentów finansowych, ustala się jako maksymalną kwotę zobowiązania, które może powstać z tytułu pełnej zapłaty za nabywane instrumenty finansowe, przy całkowitym wykonaniu zlecenia.

5. Przepis ust. 1 nie wyłącza możliwości udzielenia klientowi pożyczki na zakup instrumentów finansowych zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 59. 1. W przypadku gdy w chwili wystawienia zlecenia brokerskiego rejestr sesji nie został otwarty, podstawą do sprawdzenia pokrycia, o którym mowa w § 58 ust. 1, jest suma niezablokowanych środków pieniężnych klienta zdeponowanych na jego rachunku pieniężnym.

2. Suma, o której mowa w ust. 1, jest zwiększana o sumę środków pieniężnych stanowiących należności klienta z tytułu zawartych transakcji, jeżeli rozrachunek tych transakcji we właściwej izbie rozrachunkowej powinien nastąpić najpóźniej w tym samym dniu co rozrachunek transakcji kupna instrumentów finansowych, pod warunkiem że transakcja sprzedaży instrumentów finansowych spełnia warunki określone w art. 7 ust. 5 ustawy.

3. W przypadku gdy zlecenie brokerskie kupna instrumentów finansowych jest wystawiane po otwarciu przez firmę inwestycyjną rejestru sesji, podstawą do sprawdzenia pokrycia, o którym mowa w § 58 ust. 1, jest stan niezablokowanych środków pieniężnych w rejestrze sesji.

4. Przy sprawdzaniu pokrycia wartości zlecenia, którego przedmiotem jest nabycie instrumentów finansowych, wystawianego w przypadku określonym w ust. 3, środki pieniężne stanowiące należności klienta z tytułu zawartych transakcji sprzedaży instrumentów finansowych uwzględnia się tylko wtedy, gdy rozrachunek tych transakcji we właściwej izbie rozrachunkowej powinien nastąpić najpóźniej w tym samym dniu, co rozrachunek danej transakcji kupna instrumentów finansowych, oraz pod warunkiem, że transakcja sprzedaży instrumentów finansowych spełnia warunki określone w art. 7 ust. 5 ustawy.

5. W przypadku zlecenia, o którym mowa w § 40 ust. 1, firma inwestycyjna może odstąpić od wymogu sprawdzania pokrycia zlecenia w rejestrach sesji lub na rachunkach pieniężnych poszczególnych klientów, na rzecz których zostało złożone zlecenie.

6. W przypadku gdy zarządzającym, o którym mowa w § 40 ust. 1, jest inny podmiot niż firma inwestycyjna wykonująca zlecenie, przepis ust. 5 stosuje się pod warunkiem zawarcia przez firmę inwestycyjną z zarządzającym umowy o gwarantowanie rozrachunku.

7. Umowa, o której mowa w ust. 6, zawiera w szczególności tryb i warunki dostarczania przez zarządzającego instrumentów finansowych w przypadku, gdy przedmiotem zlecenia jest zbycie instrumentów finansowych, oraz gwarantowania przez zarządzającego zapłaty w przypadku, gdy przedmiotem zlecenia jest nabycie instrumentów finansowych, w sytuacji, gdy instrumenty finansowe lub środki pieniężne klientów zarządzającego nie wystarczają do pełnego rozrachunku transakcji.

§ 60. 1. W przypadku zawarcia umowy o wykonywanie zleceń na warunkach określonych w § 58 ust. 2, umowa ta powinna określać obowiązek dokonania przez klienta zapłaty najpóźniej w dniu rozrachunku transakcji we właściwej izbie rachunkowej, w wysokości zobowiązań klienta wobec firmy inwestycyjnej z tytułu zawartych transakcji kupna instrumentów finansowych, pomniejszonych o należności klienta z tytułu zawartych transakcji sprzedaży instrumentów finansowych, rozliczanych we właściwej izbie rachunkowej w tym dniu.

2. Termin dokonania zapłaty określa umowa o wykonywanie zleceń.

3. Firma inwestycyjna ponosi odpowiedzialność za dostarczenie na dzień rozrachunku transakcji kupna zawartych na rachunek klienta środków pieniężnych w wysokości niezbędnej dla rozrachunku tych transakcji, na zasadach określonych przez tę izbę.

§ 61. W przypadku zawarcia umowy o wykonywanie zleceń na warunkach określonych w § 58 ust. 2, firma inwestycyjna może żądać ustanowienia zabezpieczenia zapłaty należności przez klienta. Ustanowione zabezpieczenie powinno gwarantować pewną i płynną jego realizację w wysokości zabezpieczającej interesy firmy inwestycyjnej w przypadku niewywiązania się klienta z przyjętych zobowiązań.

§ 62. 1. Firma inwestycyjna podejmuje działania mające na celu zapewnienie, że klient nie będzie wykorzystywał środków pieniężnych stanowiących pokrycie zlecenia kupna w wysokości niezbędnej dla dokonania rozrachunku transakcji zawieranych przez firmę inwestycyjną w związku z wykonaniem tego zlecenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do firmy inwestycyjnej przyjmującej do wykonania zlecenie zawarcia transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5 pkt 2 ustawy, w zakresie środków pieniężnych należnych klientowi z tytułu sprzedaży papierów wartościowych, pod warunkiem że:

- 1) zostaną one przeznaczone na rozliczenie transakcji kupna tej samej liczby tych samych papierów wartościowych;
- 2) warunki obrotu obowiązujące na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, w którym wykonywane jest zlecenie klienta, dopuszczają taką możliwość;
- 3) klient zawarł uprzednio z firmą inwestycyjną wykonującą to zlecenie umowę zapewniającą dostawę środków pieniężnych potrzebnych do rozliczenia transakcji kupna.

§ 63. 1. Firma inwestycyjna uzależnia zawarcie umowy o wykonywanie zleceń, na warunkach określonych w § 58 ust. 2, od złożenia przez klienta, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, oświadczenia o jego sytuacji finansowej, jak również opracowuje system kryteriów, na podstawie których określone są limity, o których mowa w § 58 ust. 3, oraz na podstawie których jest podejmowana decyzja o zaproponowaniu klientowi określonego trybu dokonywania zapłaty z tytułu wykonania zleceń nabycia instrumentów finansowych.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy umowa zawierana jest z klientem profesjonalnym, o ile klient profesjonalny nie jest traktowany jak klient detaliczny.

§ 64. 1. W przypadku gdy klient nie dokonał zapłaty w wysokości, o której mowa w § 60 ust. 1, w terminie i na zasadach określonych w umowie o wykonywanie zleceń, a nie jest możliwe zaspokojenie roszczeń firmy inwestycyjnej na podstawie zabezpieczeń określonych w § 61, firma inwestycyjna może zaspokoić swoje roszczenia z dostępnych aktywów klienta znajdujących się na rachunkach, w ewidencji i w rejestrze operacyjnym klienta, prowadzonych przez firmę inwestycyjną lub przechowywanych przez firmę inwestycyjną na rzecz klienta.

2. Instrumenty finansowe nieopłacone przez klienta są zapisywane na rachunku klienta.

§ 65. 1. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie sprzedaży na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest zbycie instrumentów finansowych, pod warunkiem że klient posiada niezablokowane instrumenty finansowe lub prawa do otrzymania instrumentów finansowych, będące przedmiotem tego zlecenia, zapisane w rejestrze operacyjnym lub rejestrze sesji.

2. Firma inwestycyjna podejmuje działania mające na celu zapewnienie, że klient, z chwilą wystawienia zlecenia brokerskiego, nie będzie wykorzystywał instrumentów finansowych stanowiących pokrycie zlecenia w wysokości niezbędnej dla dokonania rozrachunku transakcji zawieranych przez firmę inwestycyjną w związku z wykonaniem tego zlecenia.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do zleceń:

- 1) których wykonanie polega na zawarciu transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5 pkt 2 ustawy, oraz
- 2) zbycia papierów wartościowych nabytych w wyniku transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5 pkt 2 ustawy, w okresie od jej zawarcia do czasu dokonania jej rozrachunku w zakresie zbycia papierów wartościowych, pod warunkiem że:
  - a) warunki obrotu obowiązujące na danym rynku regulowanym dopuszczają taką możliwość,
  - b) klient zawarł z firmą inwestycyjną wykonującą to zlecenie umowę zapewniającą dostawę papierów wartościowych potrzebnych do dokonania rozrachunku transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5 pkt 2 ustawy;
- 3) których wykonanie polega na zawarciu transakcji, o której mowa w art. 7 ust. 5a⁴⁾ ustawy.

§ 66. 1. W razie stwierdzenia braku pokrycia dla zlecenia firma inwestycyjna wykonuje zlecenie zbycia do wysokości pokrycia, o którym mowa w § 65 ust. 1, a zlecenie nabycia – do wysokości pokrycia, o którym mowa w § 58 ust. 1, i posiadanych zabezpieczeń albo odstępuje od wykonania zlecenia. Przyjęty sposób postępowania określa regulamin świadczenia usług wykonywania zleceń.

2. W przypadku składania kilku zleceń kolejność wykonywania zleceń określa klient.

§ 67. 1. Firma inwestycyjna dokonuje zapisów na rachunku i rachunku pieniężnym klienta po rozrachunku transakcji przez właściwą izbę rozrachunkową, najpóźniej do końca dnia, w którym nastąpił rozrachunek.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do dokonywania zapisów na rachunku klienta prowadzonym przez bank powierniczy.

§ 68. Firma inwestycyjna, wykonując czynności polegające na nabywaniu lub zbywaniu instrumentów finansowych na własny rachunek, w celu realizacji zadań związanych z organizacją obrotu zorganizowanego, jest obowiązana do składania ofert kupna lub sprzedaży instrumentów finansowych i wykonywania zawartych transakcji na warunkach określonych na danym rynku lub w danym systemie obrotu.

Oddział 4

Transakcje derywatami

§ 69. Do zleceń, których przedmiotem jest nabycie lub zbycie derywatów, stosuje się przepisy § 55–57 i § 68.

§ 70. 1. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest zawarcie transakcji terminowej, pod warunkiem że w chwili wystawienia zlecenia brokerskiego klient ustanowił zabezpieczenie w wysokości określonej przez:

- 1) firmę inwestycyjną – w regulaminie wykonywania zleceń nabycia lub zbycia derywatów,
- 2) bank powierniczy – w regulaminie prowadzenia rachunków papierów wartościowych

– zarejestrowane zgodnie z zasadami odrębnej rejestracji, określonymi w § 29 ust. 7 pkt 1 i § 32 ust. 1.⁵⁾

1a.⁶⁾ Wysokość zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, powinna zapewniać wykonanie zobowiązań klienta z tytułu transakcji terminowej, przy uwzględnieniu obowiązków firmy inwestycyjnej lub banku powierniczego wynikających z uczestnictwa w systemie zabezpieczania płynności rozliczania transakcji organizowanym przez właściwą izbę rozliczeniową.

2. Przed wystawieniem zlecenia brokerskiego firma inwestycyjna dokonuje blokady instrumentów finansowych lub środków pieniężnych stanowiących przedmiot zabezpieczenia, a w przypadku gdy klient, w celu zabezpieczenia roszczeń z tytułu rozliczenia transakcji zawartych na podstawie jego zlecenia, zobowiązał się przenieść na firmę inwestycyjną prawa z papierów wartościowych, firma inwestycyjna, na podstawie złożonej przez klienta dyspozycji, dokonuje ich przeniesienia na własny rachunek papierów wartościowych.

3. Niezwłocznie po rozrachunku sesji, na której została zawarta transakcja terminowa, firma inwestycyjna żąda od klienta uzupełnienia zabezpieczenia do wysokości nie mniejszej niż określona przez właściwą izbę rozliczeniową lub:⁷⁾

- 1) wypłaca nadwyżkę zabezpieczenia wniesionego w środkach pieniężnych na rachunek pieniężny klienta;
- 2) znosi blokadę instrumentów finansowych lub środków pieniężnych albo przenosi na klienta prawa z papierów wartościowych, stanowiących nadwyżkę ponad wymaganą wysokość zabezpieczenia.

⁵⁾ Część wspólna w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 lutego 2014 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. poz. 175), które weszło w życie z dniem 7 maja 2014 r.

⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

⁷⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 5.

§ 71. 1. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest nabycie opcji, pod warunkiem że w chwili wystawienia zlecenia brokerskiego klient posiada pełne pokrycie wartości zlecenia i przewidywanej prowizji, ustalone na zasadach określonych w § 59.

2. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest wystawienie opcji, pod warunkiem że w chwili wystawienia zlecenia brokerskiego klient posiada depozyt zabezpieczający, o którym mowa w § 70 ust. 1.

3. Firma inwestycyjna wystawia zlecenie brokerskie na podstawie zlecenia, którego przedmiotem jest sprzedaż opcji, pod warunkiem że klient posiada tę opcję w chwili wystawienia zlecenia brokerskiego.

§ 72. Do transakcji derywatami stosuje się przepisy § 67.

§ 73. Firma inwestycyjna wykonuje zlecenia nabycia lub zbycia derywatów innych niż określone w § 70 i § 71 na warunkach określonych przez właściwą izbę rozliczeniową lub podmiot organizujący rynek lub system obrotu. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio.

§ 74. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do wykonywania zleceń nabycia lub zbycia:

- 1) praw majątkowych, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia zabezpieczenia;
- 2) zagranicznych instrumentów finansowych, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia zabezpieczenia, o ile co innego nie wynika z przepisów regulujących obrót na danym zagranicznym rynku regulowanym;
- 3) instrumentów rynku niepublicznego, którymi obrót związany jest z obowiązkiem ustanowienia zabezpieczenia.

Oddział 5

Szczególne zasady postępowania w przypadku, gdy instrumenty finansowe klienta są rejestrowane w podmiocie innym niż wykonujący zlecenia

§ 75. 1. Firma inwestycyjna, która nie prowadzi rachunku klienta, z którym zawarła umowę o wykonywanie zleceń, zawiera z podmiotem prowadzącym rachunek klienta umowę o dostarczanie instrumentów finansowych.

2. Firma inwestycyjna, która nie prowadzi rachunku pieniężnego klienta, z którym zawarła umowę o wykonywanie zleceń, zawiera z podmiotem prowadzącym rachunek pieniężny lub rachunek bankowy tego klienta umowę o gwarantowaniu zapłaty.

3. Umowa, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności tryb i warunki dostarczania instrumentów finansowych w przypadku zleceń zbycia oraz ustanawia obowiązek potwierdzania pokrycia takich zleceń przez podmiot prowadzący rachunek na żądanie firmy inwestycyjnej, a także tryb i warunki ich rozliczania w przypadku wykonania zlecenia.

4. Umowa, o której mowa w ust. 2, zawiera w szczególności tryb i warunki gwarantowania zapłaty w przypadku zleceń nabycia instrumentów finansowych, a także ich potwierdzania przez podmiot prowadzący rachunek pieniężny lub rachunek bankowy klienta i rozliczania w przypadku wykonania zlecenia.

5. Umowa, o której mowa w ust. 2, może przewidywać możliwość żądania przez firmę inwestycyjną złożenia przez podmiot prowadzący rachunek pieniężny lub rachunek bankowy klienta zabezpieczenia na warunkach określonych w § 61.

§ 76. W przypadku gdy złożono zlecenie sprzedaży instrumentów finansowych rejestrowanych na rachunku prowadzonym przez podmiot, o którym mowa w § 75 ust. 1, do obowiązków tego podmiotu przepis § 65 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 77. 1. Przepisów § 75 i § 76 nie stosuje się do zleceń składanych przez lub na rachunek klienta, który podpisał z podmiotem prowadzącym rachunek umowę na warunkach, o których mowa w art. 121 ust. 1 ustawy.

2. W przypadku zleceń określonych w ust. 1, składanych na rachunek klienta przez podmiot, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, firma inwestycyjna zawiera z tym podmiotem umowę o dostarczanie przez ten podmiot instrumentów finansowych, która zawiera co najmniej określenie trybu i warunków dostarczania instrumentów finansowych w przypadku zleceń zbycia, oraz umowę o gwarantowaniu przez ten podmiot zapłaty, która określa co najmniej tryb i warunki gwarantowania zapłaty w przypadku zleceń nabycia instrumentów finansowych. Umowy te powinny dodatkowo zawierać:

- 1) określenie sposobu i terminów dostarczania podmiotowi, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, potwierdzeń zawarcia transakcji oraz trybu i warunków postępowania w przypadku, o którym mowa w art. 121 ust. 5 ustawy;

- 2) określenie sposobu ustalenia wysokości szkody poniesionej przez firmę inwestycyjną w przypadku, gdy dostarczenie instrumentów finansowych lub środków pieniężnych lub też doręczenie potwierdzenia zawartej transakcji nastąpi później niż w dniu, w którym na krajowym rynku regulowanym powinien nastąpić rozrachunek transakcji;
- 3) wskazanie, czy podmiot, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, zawarł z podmiotem prowadzącym rachunek klienta umowę o gwarantowaniu zapłaty i dostarczaniu instrumentów finansowych na rzecz firmy inwestycyjnej, określając sytuację, gdy potwierdzenie zawartej transakcji zostało doręczone później niż w dniu, w którym na krajowym rynku regulowanym powinien nastąpić rozrachunek zawartych transakcji.

3. W przypadku gdy zlecenia określone w ust. 1 składane są na rachunek klienta na podstawie umowy o wykonywanie zleceń zawartej przez firmę inwestycyjną z podmiotem, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, umowa ta powinna zawierać postanowienia wskazane w ust. 2.

4. W przypadku zleceń składanych przez klienta, o którym mowa w ust. 1, bez pośrednictwa podmiotu, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, firma inwestycyjna w umowie o wykonywanie zleceń zawartej z klientem określa tryb i warunki dostarczania instrumentów finansowych, w przypadku zleceń zbycia, oraz tryb i warunki gwarantowania zapłaty w przypadku zleceń nabycia papierów wartościowych. Do umowy tej stosuje się odpowiednio ust. 2.

5. Umowy, o których mowa w ust. 2–4, mogą przewidywać możliwość żądania przez firmę inwestycyjną złożenia przez klienta lub podmiot, o którym mowa w art. 121 ust. 2 pkt 2 ustawy, zabezpieczeń zapłaty należności lub dostarczenia instrumentów finansowych. Ustanowione zabezpieczenie powinno gwarantować pewną i płynną jego realizację w wysokości zabezpieczającej interesy firmy inwestycyjnej.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów § 58–66, § 70 i § 71. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, stosuje się przepis § 63 ust. 1.

7. Przepis ust. 1 nie wyłącza możliwości zawarcia przez firmę inwestycyjną z podmiotem prowadzącym rachunek umów, o których mowa w § 75.

8. Przepisy ust. 1–6 stosuje się odpowiednio w przypadku zamieszczenia w umowie o prowadzenie rachunku zbiorczego zawartej z bankiem powierniczym lub z firmą inwestycyjną zastrzeżenia, że rozliczenie na rachunku zbiorczym transakcji, zawartej na podstawie zlecenia posiadacza rachunku zbiorczego, nastąpi po dostarczeniu, odpowiednio, bankowi powierniczemu lub firmie inwestycyjnej potwierdzenia tej transakcji.

§ 78. W przypadku gdy rachunek klienta jest prowadzony przez Krajowy Depozyt lub spółkę, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy:

- 1) umowy, o których mowa w § 75 ust. 1 i 2, firma inwestycyjna zawiera z takim klientem;
- 2) umowa, o której mowa w § 75 ust. 1, zawiera w szczególności zobowiązanie takiego klienta do złożenia w Krajowym Depozycie lub spółce, której Krajowy Depozyt przekazał czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, dyspozycji blokady instrumentów finansowych na żądanie firmy inwestycyjnej.

Oddział 6

Wykonywanie przez firmę inwestycyjną zleceń w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy

§ 79. 1. Firma inwestycyjna uzależnia zawarcie umowy o wykonywanie zleceń w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy, od złożenia przez klienta, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, oświadczenia o jego sytuacji finansowej.

2. Firma inwestycyjna opracowuje system kryteriów, na podstawie których, po zawarciu umowy, o której mowa w ust. 1, ustalana będzie możliwość wykonania zlecenia w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy. Kryteria opracowane przez firmę inwestycyjną przedstawiane są klientowi przed zawarciem z nim umowy o wykonywanie zleceń. O każdej zmianie kryteriów firma inwestycyjna informuje klientów, na których rzecz świadczy usługę wykonywania zleceń w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy.

3. Firma inwestycyjna może odstąpić od obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, w przypadku zawierania umowy o wykonywanie zleceń z klientem profesjonalnym, o którym mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–m ustawy, lub z uprawnionym kontrahentem.

4. Kryteria, o których mowa w ust. 2, powinny umożliwiać firmie inwestycyjnej ograniczenie liczby wykonywanych w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy, zleceń składanych przez jednego klienta lub składanych przez klientów w tym samym czasie, jeżeli ich liczba znacząco przekracza normę w rozumieniu art. 25 ust. 2 rozporządzenia 1287/2006.

§ 80. Firma inwestycyjna wykonująca w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy, zlecenia nabycia lub zbycia akcji płynnych, jest uprawniona do:

- 1) aktualizowania cen upowszechnianych zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy;
- 2) wycofania cen upowszechnionych zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy, w przypadku gdy uzasadniają to aktualne warunki obrotu danymi akcjami.

§ 81. 1. Firma inwestycyjna wykonująca w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy, zlecenia nabycia lub zbycia akcji płynnych, wykonuje zlecenie po cenie upowszechnionej zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy, aktualnej w momencie złożenia zlecenia przez klienta.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do firmy inwestycyjnej wykonującej zlecenie klienta profesjonalnego, pod warunkiem że:

- 1) cena, po jakiej wykonane zostanie zlecenie, jest ceną lepszą od ceny upowszechnionej zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy, aktualnej w momencie złożenia zlecenia przez klienta;
- 2) cena, po jakiej wykonane zostanie zlecenie, odpowiada warunkom rynkowym dla danych akcji oraz
- 3) wielkość zlecenia przekracza wielkość detaliczną w rozumieniu art. 26 rozporządzenia 1287/2006.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do firmy inwestycyjnej wykonującej na rzecz klienta profesjonalnego zlecenia wchodzące w skład transakcji portfelowej, o której mowa w art. 25 ust. 1 rozporządzenia 1287/2006.

4. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, w przypadku gdy klient złożył zlecenie, którego wielkość przekracza wielkość zlecenia, w stosunku do której firma inwestycyjna upowszechniła zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy cenę kupna i sprzedaży, lecz nie przekracza standardowej wielkości rynkowej ustalonej zgodnie z art. 23 rozporządzenia 1287/2006, firma inwestycyjna może wykonać to zlecenie w części przekraczającej wielkość, w stosunku do której cena została upowszechniona, pod warunkiem że wykonanie nastąpi po tej cenie.

5. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, w przypadku gdy klient złożył zlecenie, którego wielkość pozostaje pomiędzy wielkościami zleceń, w stosunku do których firma inwestycyjna upowszechniła, zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy, ceny kupna i sprzedaży, firma inwestycyjna wykonuje to zlecenie po jednej z cen upowszechnionych.

§ 82. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w zakresie papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym.

Oddział 7

Oferowanie instrumentów finansowych oraz przenoszenie instrumentów finansowych i środków pieniężnych klientów

§ 83. 1. Firma inwestycyjna pośrednicząca w oferowaniu instrumentów finansowych jest obowiązana do przyjęcia zapisu na instrumenty finansowe zgodnie z warunkami oferty.

2. Wpłaty pieniężne z tytułu zapisów na instrumenty finansowe przyjmowane są przez firmę inwestycyjną w wysokości i na warunkach określonych w ofercie.

3. Firma inwestycyjna obowiązana jest zawrzeć z emitentem, wystawcą albo wprowadzającym umowę określającą tryb, terminy i warunki przekazania, odpowiednio, emitentowi, wystawcy albo wprowadzającemu, środków pieniężnych otrzymanych od klientów, którzy nabyli instrumenty finansowe w ofercie.

4. Do środków pieniężnych otrzymanych od klientów, którzy dokonali wpłat na instrumenty finansowe, do czasu ich przekazania przez firmę inwestycyjną zgodnie z umową, o której mowa w ust. 3, przepis § 32 stosuje się odpowiednio.

§ 84. 1. Zapisanie instrumentów finansowych nabytych w wyniku oferowania na rachunku, prowadzonym w firmie inwestycyjnej lub banku powierniczym, następuje niezwłocznie po złożeniu odpowiednio przez klienta lub uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym odpowiedniego wniosku, chyba że warunki oferty przewidują inny termin.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do zapisu na rachunku klienta, który nabył instrumenty finansowe od klienta bądź uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, któremu przydzielono te instrumenty.

§ 85. 1. Zapisanie instrumentów finansowych na rachunku w związku z ich przeniesieniem, w wyniku transakcji lub zdarzenia prawnego, w obrocie wtórnym poza obrotem zorganizowanym, w przypadku gdy rachunki zbywcy i nabywcy prowadzone są przez ten sam podmiot, następuje niezwłocznie po powzięciu przez podmiot informacji o dokonaniu transakcji lub wystąpieniu zdarzenia, chyba że umowa przewiduje inny termin.

2. Firma inwestycyjna lub bank powierniczy podejmuje czynności związane z przeniesieniem instrumentów finansowych zbytych w wyniku transakcji lub zdarzenia prawnego, w obrocie wtórnym poza obrotem zorganizowanym, po uprzednim przedstawieniu przez klienta (zbywcę) dokumentów wskazujących na podstawę przeniesienia instrumentów finansowych.

3. W przypadku gdy czynności związane z przeniesieniem instrumentów finansowych podejmowane są na podstawie dyspozycji złożonej przez klienta profesjonalnego, firma inwestycyjna lub bank powierniczy może odstąpić od wymogu przedstawienia dokumentów, o których mowa w ust. 2.

4. W przypadku gdy instrumenty finansowe są przenoszone z rachunku zbiorczego na inny rachunek, firma inwestycyjna lub bank powierniczy prowadzące rachunek zbiorczy dokonują czynności związanych z przeniesieniem instrumentów finansowych zbytych w wyniku transakcji lub zdarzenia prawnego, w obrocie wtórnym poza obrotem zorganizowanym, po otrzymaniu od posiadacza rachunku zbiorczego odpowiedniej dyspozycji.

5. Firma inwestycyjna lub bank powierniczy może odmówić podjęcia czynności związanych z przeniesieniem instrumentów finansowych w przypadku powzięcia, na podstawie dokumentów, o których mowa w ust. 2, uzasadnionych wątpliwości wskazujących, że przeniesienie instrumentów finansowych ma na celu obejście przepisów prawa.

6. Firma inwestycyjna lub bank powierniczy odmawia podjęcia czynności określonych w ust. 2, gdy z dokumentów, o których mowa w ust. 2, wynika w sposób oczywisty, że przeniesienie instrumentów finansowych jest sprzeczne z przepisami prawa.

7. Odmowa, o której mowa w ust. 5 lub 6, powinna być sporządzona w formie pisemnej albo za pomocą elektronicznych nośników informacji i zawierać uzasadnienie. Przed dostarczeniem odmowy firma inwestycyjna lub bank powierniczy powinny umożliwić złożenie wyjaśnień w formie ustnej, pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji.

8. Przepisów ust. 1–7 nie stosuje się do przenoszenia instrumentów finansowych w wyniku wykonywania zleceń w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy, w przypadku gdy firma inwestycyjna prowadzi rachunek dla klienta, z którym została zawarta transakcja. Czynności, o których mowa w ust. 2, podejmowane są niezwłocznie po zawarciu transakcji.

§ 86. 1. Przeniesienie instrumentów finansowych i środków pieniężnych klienta bądź uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym do innej firmy inwestycyjnej lub banku powierniczego oraz przeniesienie instrumentów finansowych w wyniku transakcji lub zdarzenia prawnego, w obrocie wtórnym poza obrotem zorganizowanym, w przypadku gdy rachunki dla zbywcy i nabywcy prowadzone są przez różne podmioty, następuje niezwłocznie po złożeniu stosownej dyspozycji.

2. W przypadku gdy przeniesienie instrumentów finansowych następuje poza obrotem zorganizowanym, przepisy § 85 ust. 2–7 stosuje się odpowiednio do firmy inwestycyjnej lub banku powierniczego, w którym złożono dyspozycję dokonania przeniesienia instrumentów finansowych.

§ 87. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku, gdy instrumenty finansowe rejestrowane są na innych rachunkach niż rachunki papierów wartościowych lub w ewidencji.

§ 88. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do postępowania banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w przypadku gdy instrumenty finansowe ewidencjonowane są przez ten bank w związku z działalnością wykonywaną na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy.

Oddział 8

Postępowanie firm inwestycyjnych w przypadku ogłoszenia wezwań na nabywanie lub zamianę akcji

§ 89. 1. W przypadku gdy zostało ogłoszone wezwanie do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji, firma inwestycyjna przyjmuje zapisy po sprawdzeniu, czy podmiot odpowiadający na wezwanie posiada akcje będące przedmiotem wezwania i czy zostały one zablokowane na jego rachunku.

2. W przypadku gdy akcje są zapisane na rachunku zbiorczym, firma inwestycyjna przyjmuje zapisy po uzyskaniu od posiadacza rachunku zbiorczego świadectwa depozytowego, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy, potwierdzającego, że podmiot odpowiadający na wezwanie posiada akcje będące przedmiotem wezwania i zostały one zablokowane na rachunku zbiorczym.

§ 90. Firma inwestycyjna jest obowiązana do przyjmowania zapisów na sprzedaż lub zamianę akcji zgodnie z warunkami określonymi w treści wezwania.

Oddział 9

Raporty związane z wykonywaniem umowy o świadczenie usług maklerskich

§ 91. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, przekazuje klientowi okresowe raporty z wykonania umowy, chyba że sprawozdanie takie na podstawie odrębnych przepisów dostarcza klientowi inny podmiot.

2. Raporty, o których mowa w ust. 1, zawierają w szczególności:

- 1) firmę lub nazwę firmy inwestycyjnej;
- 2) nazwę lub oznaczenie rachunku, ewidencji lub rejestru, na którym przechowywane są aktywa klienta;
- 3) informacje o składzie portfela klienta i wycenie portfela klienta, w tym dane na temat każdego z instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela klienta, wartość rynkową poszczególnych instrumentów finansowych albo ich wartość godziwą, jeśli nie jest możliwe ustalenie ceny wartości rynkowej, saldo środków pieniężnych na początek i koniec okresu sprawozdawczego oraz wyniki portfela w czasie okresu, za który sporządzany jest raport;
- 4) wskazanie łącznej wysokości wszystkich opłat i prowizji pobranych w okresie, za który sporządzany jest raport, z podziałem na łączną wysokość opłat i prowizji pobranych z tytułu zarządzania portfelem klienta oraz łączną wysokość opłat i prowizji związanych z wykonywaniem zleceń w ramach zarządzania portfelem klienta, wraz z informacją, że na żądanie klienta możliwe jest przekazanie szczegółowego wykazu wszystkich opłat i prowizji pobranych w okresie, za który sporządzany jest raport;
- 5) porównanie wyników osiągniętych w okresie, za który sporządzany jest raport, z wynikami przyjętego w umowie z klientem obiektywnego wskaźnika finansowego;
- 6) wskazanie wysokości dywidend, odsetek oraz innych pożytków z aktywów wchodzących w skład portfela, które w danym okresie, za który sporządzany jest raport, powiększyły wartość portfela klienta;
- 7) informacje, o których mowa w § 92 ust. 1 pkt 3–12, w odniesieniu do zleceń wykonywanych w danym okresie, za który sporządzany jest raport, w ramach zarządzania portfelem instrumentów finansowych, o ile klient nie zażądał informowania go o każdym wykonanym zleceniu na zasadach określonych w ust. 6.

3. Raporty, o których mowa w ust. 1, przekazywane są klientowi co najmniej raz na 6 miesięcy, z wyjątkiem sytuacji:

- 1) gdy klient zażądał przekazywania mu raportów co najmniej raz na 3 miesiące;
- 2) o której mowa w ust. 6 – w takim przypadku raporty przekazywane są co najmniej raz na 12 miesięcy;
- 3) gdy strategia inwestycyjna uzgodniona w umowie z klientem związana jest z wysokim ryzykiem inwestycyjnym – w takim przypadku raporty przekazywane są co najmniej raz na miesiąc.

4. Firma inwestycyjna ma obowiązek poinformowania klienta o możliwości zwrócenia się z żądaniem, o którym mowa w ust. 3 pkt 1.

5. Przepisu ust. 3 pkt 2 nie stosuje się w odniesieniu do transakcji dotyczących instrumentów finansowych wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c–i ustawy.

6. Firma inwestycyjna, na żądanie klienta, informuje go o każdym wykonanym zleceniu w zakresie aktywów klienta wchodzących w skład portfela będącego przedmiotem zarządzania.

7. Informacje, o których mowa w ust. 6, obejmują dane wskazane w § 92 ust. 1.

8. W przypadku gdy informacje, o których mowa w ust. 6, przekazywane są klientowi detalicznemu, do trybu przekazania informacji, o których mowa w ust. 6, § 92 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się, gdy klient detaliczny otrzymuje informacje od podmiotu, który wykonuje zlecenie.

10. W przypadku gdy usługa zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, świadczona jest na rzecz klienta detalicznego lub prowadzona na rzecz klienta detalicznego rachunek obejmuje niezabezpieczone pozycje otwarte w transakcji na instrumentach pochodnych, firma inwestycyjna obowiązana jest informować klienta o spadku wartości portfela lub poniesionych stratach na instrumentach finansowych poniżej progu ustalonego w umowie z klientem, nie później niż do końca dnia, w którym ten spadek nastąpił, a jeżeli spadek nastąpił w dniu wolnym od pracy – do końca pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu.

§ 92. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi wykonywania zleceń, niezwłocznie po wykonaniu zlecenia klienta, jednak nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu, w którym wykonane zostało zlecenie, przekazuje klientowi, z zastrzeżeniem ust. 8, informacje dotyczące wykonania zlecenia, obejmujące:

- 1) oznaczenie firmy inwestycyjnej przekazującej potwierdzenie;
- 2) nazwę, firmę, imię i nazwisko lub inne oznaczenie klienta;
- 3) datę i czas zawarcia transakcji;
- 4) rodzaj zlecenia;
- 5) identyfikator kupna/sprzedaży albo charakter zlecenia w przypadku zleceń innych niż kupno/sprzedaż;
- 6) oznaczenie miejsca wykonania zlecenia;
- 7) oznaczenie instrumentu finansowego;
- 8) liczbę instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia;
- 9) cenę, po jakiej zostało wykonane zlecenie;
- 10) łączną wartość transakcji;
- 11) całkowitą wartość pobranych opłat i prowizji, jak również innych kosztów wykonania zlecenia, oraz – na żądanie klienta – zestawienie poszczególnych pozycji pobranych opłat i prowizji oraz innych kosztów wykonania zlecenia;
- 12) wskazanie obowiązków klienta związanych z rozliczeniem transakcji, w tym terminów, w których klient powinien dokonać płatności lub dostawy instrumentu finansowego, oraz innych danych niezbędnych do wykonania tych obowiązków, o ile takie dane nie zostały wcześniej podane do wiadomości klienta;
- 13) w przypadku wykonania zlecenia w sposób określony w art. 73 ust. 2 ustawy – informację o takim sposobie wykonania zlecenia;
- 14) w przypadku wykonania zlecenia poprzez zawarcie transakcji, której drugą stroną był podmiot z grupy kapitałowej, do której należy firma inwestycyjna, lub inny klient tej firmy inwestycyjnej – informację o takim sposobie wykonania zlecenia, chyba że zlecenie zostało zrealizowane za pośrednictwem systemu obrotu, który umożliwia anonimowe zawieranie transakcji.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą być przekazywane w formie wystandaryzowanej, pod warunkiem że forma ta jest czytelna i zrozumiała dla klienta. Sposób przekazania informacji określa umowa o wykonywanie zleceń.

3. W przypadku gdy zlecenie jest wykonywane w kilku transzach, informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 9, mogą zawierać wskazanie:

- 1) cen, po jakich wykonane zostały poszczególne transze, albo
- 2) ceny średniej, po jakiej wykonane zostało zlecenie.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, firma inwestycyjna przekazuje, na żądanie klienta, dane zawierające wskazanie cen, po jakich wykonane zostały poszczególne transze.

5. W przypadku gdy zlecenie jest wykonywane za pośrednictwem innego podmiotu, firma inwestycyjna przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1, nie później niż do końca pierwszego dnia roboczego następującego po dniu, w którym otrzymała je od tego podmiotu.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie powstaje w przypadku, gdy informacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane klientowi bezpośrednio przez inny podmiot.

7. W przypadku świadczenia usługi wykonywania zleceń na rzecz klienta profesjonalnego firma inwestycyjna przekazuje niezwłocznie po wykonaniu zlecenia istotne informacje dotyczące wykonania tego zlecenia. Przepisu ust. 1 nie stosuje się.

8. Przepisy ust. 1–7 nie wyłączają obowiązku firmy inwestycyjnej przekazywania, na żądanie klienta, informacji dotyczących aktualnego stanu wykonania zlecenia.

§ 93. 1. Firma inwestycyjna świadcząca usługi przechowywania i rejestrowania instrumentów finansowych lub prowadzenia rachunków pieniężnych jest obowiązana przedstawiać klientowi co najmniej raz na rok, przy użyciu trwałego nośnika informacji, dane obejmujące zestawienie przechowywanych lub rejestrowanych aktywów, obejmujące w szczególności:

- 1) wskazanie rodzaju, nazwy oraz liczby lub wysokości aktywów według stanu na koniec okresu, za który sporządzana jest informacja;

- 2) wskazanie aktywów wykorzystanych przez firmę inwestycyjną w okresie, za który sporządzana jest informacja, do transakcji finansowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia 1287/2006;
- 3) wartość pożytków otrzymanych przez klienta w związku z wykorzystaniem należących do niego aktywów do transakcji finansowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia 1287/2006, oraz sposób ich naliczania.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą uwzględniać również dane obejmujące wyniki transakcji zawartych lecz nierozliczonych przed ich sporządzeniem.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do firmy inwestycyjnej świadczącej na rzecz klienta również usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do banku powierniczego.

§ 94. 1. Przepisy § 91 i § 92 stosuje się do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

2. Przepisy § 93 stosuje się do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w przypadku gdy w ramach wykonywanej działalności na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy bank przechowuje i rejestruje instrumenty finansowe lub prowadzi rachunki pieniężne.

Rozdział 4

Zasady ewidencjonowania i archiwizacji transakcji

§ 95. 1. Firma inwestycyjna, z zastrzeżeniem § 99, przechowuje i archiwizuje, przez okres 5 lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym sporządzono lub otrzymano, dokumenty związane ze świadczeniem usług maklerskich, a w szczególności:

- 1) formularze złożonych przez klientów zleceń, zapisów i dyspozycji;
- 2) zawarte z klientami umowy o świadczenie usług maklerskich;
- 3) inne niż wskazane w pkt 2 umowy związane ze świadczonymi przez firmę inwestycyjną usługami maklerskimi;
- 4) dokumenty udzielonych pełnomocnictw;
- 5) inne niż wskazane w pkt 1–4 dokumenty zawierające oświadczenia woli lub wiedzy klienta lub potencjalnego klienta;
- 6) kopie sporządzanych przez firmę inwestycyjną dokumentów zawierających wymagane przepisami rozporządzenia informacje dla klienta lub potencjalnego klienta;
- 7) potwierdzenia zawartych transakcji;
- 8) rejestry sesji;
- 9) dokumenty zawierające informacje, które były podstawą decyzji firmy inwestycyjnej o uznaniu danego sposobu wykonania zlecenia za najbardziej korzystny z punktu widzenia klienta;
- 10) kopie świadectw depozytowych;
- 11) umowy i wszelkie inne dokumenty związane z prowadzeniem rachunków oraz dokonywaniem rozliczeń;
- 12) kopie raportów związanych z wykonywaniem umowy o świadczenie usług maklerskich.

2. Firma inwestycyjna świadcząca usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, lub doradztwa inwestycyjnego, z zastrzeżeniem § 99, przechowuje i archiwizuje, przez okres 5 lat od dnia sporządzenia lub otrzymania, dokumenty związane ze świadczeniem tych usług, a w szczególności zawarte umowy, dokumenty udzielonych pełnomocnictw oraz inne dokumenty zawierające oświadczenia woli lub wiedzy klienta lub potencjalnego klienta, formularze wystawionych zleceń, dokumenty zawierające sporządzone analizy lub rekomendacje, jak również dokumenty zawierające opracowane przez firmę inwestycyjną strategie inwestycyjne oraz dokumenty zawierające informacje, które stanowiły podstawę opracowania tych strategii.

3. Firma inwestycyjna organizująca alternatywny system obrotu przechowuje i archiwizuje, przez okres 5 lat od dnia sporządzenia lub otrzymania, dokumenty związane z organizowaniem tego systemu, w tym w szczególności zawarte umowy o uczestnictwo w tym systemie, dokumenty związane z dopuszczaniem instrumentów finansowych do obrotu w tym systemie oraz dokumenty zawierające informacje, które firma inwestycyjna obowiązana jest upowszechniać zgodnie z wymogami rozporządzenia.

4. Firma inwestycyjna, która wykonuje zlecenia w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy, przechowuje i archiwizuje, przez okres 5 lat od dnia sporządzenia lub otrzymania, dokumenty związane z tą usługą, w tym w szczególności dokumenty zawierające informacje, które firma inwestycyjna obowiązana jest upowszechniać zgodnie z wymogami określonymi w art. 74 ustawy.

5. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1–3, dotyczy również związanych ze świadczonymi usługami maklerskimi:

- 1) informacji przekazywanych lub otrzymywanych przez firmę inwestycyjną za pośrednictwem telefonu, telefaksu, modemu lub innych urządzeń technicznych oraz
- 2) dokumentów sporządzonych lub odebranych przez firmę inwestycyjną za pomocą elektronicznych nośników informacji.

6. Dokumenty określone w ust. 1–4 powinny być przechowywane na takim nośniku informacji, na jakim zostały sporządzone lub otrzymane przez firmę inwestycyjną, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Dokumenty sporządzone lub otrzymane przez firmę inwestycyjną za pomocą elektronicznych nośników informacji powinny być przechowywane na nośnikach elektronicznych o charakterze trwałym, umożliwiającym odczytanie treści informacji zawartych w tych dokumentach przez cały okres ich przechowywania, przy czym w odniesieniu do dokumentów przekazywanych przez firmę inwestycyjną klientowi (w dowolnej formie) powinny być one tożsame z dokumentami przechowywanymi na nośnikach elektronicznych.

8. Zagraniczna firma inwestycyjna, prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską bez otwierania oddziału, przechowuje i archiwizuje, przez okres 5 lat od dnia sporządzenia lub otrzymania, zawarte z klientami umowy o świadczenie usług maklerskich i inne umowy związane ze świadczonymi przez zagraniczną firmę inwestycyjną usługami maklerskimi, dokumenty udzielonych pełnomocnictw, inne dokumenty zawierające oświadczenia woli lub wiedzy klienta lub potencjalnego klienta oraz kopie sporządzonych przez zagraniczną firmę inwestycyjną dokumentów zawierających wymagane przepisami rozporządzenia informacje dla klienta lub potencjalnego klienta. Przepisu ust. 1 nie stosuje się.

§ 96. 1. Dokumenty oraz inne nośniki informacji zawierające dane, które firma inwestycyjna ma obowiązek przechowywać i archiwizować zgodnie z § 95, powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osób nieupoważnionych oraz umożliwiający kontrolę dostępu do nich, zapewniającą możliwość jej przesłania wraz z historią modyfikacji i przetwarzania danych.

2. Firma inwestycyjna jest obowiązana zapewnić należyte zabezpieczenie pomieszczeń, w których jest prowadzone archiwum, prowadzenie ewidencji korzystania z archiwum oraz wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za prowadzenie archiwum.

3. Firma inwestycyjna jest obowiązana zapewnić osobom upoważnionym niezwłoczny wgląd do dokumentów oraz danych, o których mowa w ust. 1.

§ 97. Bank powierniczy, z zastrzeżeniem § 99, przechowuje i archiwizuje, przez okres 5 lat od dnia sporządzenia lub otrzymania, formularze umów zawartych z klientami, dokumenty pełnomocnictw oraz innych umów zawartych w związku z prowadzeniem rachunków, a także wszystkie inne dokumenty związane z prowadzeniem rachunków oraz dokonywaniem rozliczeń. Przepisy § 95 ust. 5–7 oraz § 96 stosuje się odpowiednio.

§ 98. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

§ 99. W przypadku umów oraz dokumentów pełnomocnictw określonych w niniejszym rozdziale okres 5 lat liczony jest od pierwszego dnia następującego po roku, w którym rozwiązano umowę lub wygasło pełnomocnictwo.

Rozdział 5

Ustanawianie i realizacja zabezpieczeń spłaty kredytów i pożyczek udzielonych na nabycie instrumentów finansowych

§ 100. 1. Firma inwestycyjna wykonuje czynności związane z ustanawianiem i realizacją zabezpieczeń spłaty kredytów na nabycie instrumentów finansowych na podstawie umowy między bankiem a klientem lub bankiem a uprawnionym z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, do której przystępuje, lub na podstawie odrębnej umowy między bankiem a firmą inwestycyjną, zgodnie z którą firma inwestycyjna jest obowiązana do dokonywania czynności zmierzających do ustanowienia i realizacji zabezpieczenia udzielonego przez bank kredytu.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać w szczególności określenie:

- 1) instrumentów finansowych, które mogą być kupowane za środki pieniężne pochodzące z kredytu;
- 2) terminu spłaty kredytu;
- 3) rodzaju i wysokości wymaganego od klienta lub uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 4) sposobu dokonywania przez firmę inwestycyjną wyceny instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie;
- 5) warunków i terminów dokonywania i znoszenia przez firmę inwestycyjną blokady instrumentów finansowych i środków pieniężnych, stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu, o ile blokada jest przewidziana;
- 6) trybu i terminów przekazywania bankowi przez firmę inwestycyjną informacji o aktualnej wysokości zabezpieczenia;
- 7) sposobu postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku spadku wysokości zabezpieczenia poniżej wymaganego poziomu;
- 8) sposobu postępowania firmy inwestycyjnej z instrumentami finansowymi i środkami pieniężnymi klienta lub uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym w przypadku niezrealizowania przez niego zobowiązań z umowy kredytu;
- 9) obowiązku informowania banku przez firmę inwestycyjną o każdym przypadku zajęcia przez organy egzekucyjne lub inne uprawnione podmioty instrumentów finansowych lub środków pieniężnych kredytobiorcy stanowiących zabezpieczenie kredytu.

§ 101. Firma inwestycyjna przekazuje bankowi informacje, o których mowa w § 100 ust. 2 pkt 6, na podstawie udzielonego bankowi przez klienta lub uprawnionego z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym upoważnienia do uzyskiwania informacji o stanach jego rachunków, ewidencji lub rejestrów.

§ 102. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do banków powierniczych oraz do postępowania firm inwestycyjnych i banków powierniczych w przypadku ustanawiania i realizacji zabezpieczeń spłaty pożyczek na nabycie instrumentów finansowych.

§ 103. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

Rozdział 6

Tryb i warunki postępowania w przypadku zabezpieczenia wierzytelności na instrumentach finansowych

Oddział 1

Przepisy ogólne

§ 104. Firma inwestycyjna podejmuje czynności związane z ustanowieniem zabezpieczenia wierzytelności na instrumentach finansowych wyłącznie w przypadku, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) istnieje nieprzedawniona wierzytelność pieniężna lub niepieniężna, w tym wierzytelność przyszła lub warunkowa, wynikająca z określonego stosunku prawnego;
- 2) forma zabezpieczenia wierzytelności oraz sposób zaspokojenia wierzyciela z przedmiotu zabezpieczenia odpowiadają wymaganiom określonym w odrębnych przepisach;
- 3) przedmiotem zabezpieczenia wierzytelności są instrumenty finansowe zapisane na rachunku papierów wartościowych klienta, innym rachunku klienta lub w ewidencji, służących do zapisywania instrumentów finansowych, albo przechowywane przez firmę inwestycyjną na rzecz klienta.

§ 105. 1. Firma inwestycyjna odmawia podjęcia czynności związanej z ustanowieniem zabezpieczenia wierzytelności, gdy z przedstawionej umowy o ustanowieniu zabezpieczenia lub z dokumentu, z którego wynika zabezpieczona wierzytelność, wynika w sposób oczywisty, że są one sprzeczne z przepisami prawa.

2. Odmowa, o której mowa w ust. 1, powinna być sporządzona w formie pisemnej albo za pomocą elektronicznych nośników informacji i zawierać uzasadnienie. Przed dostarczeniem klientowi odmowy firma inwestycyjna powinna umożliwić mu złożenie wyjaśnień.

§ 106. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio:

- 1) w przypadku, gdy zabezpieczenie wierzytelności:
  - a) banku, z tytułu udzielonego kredytu, zostało ustanowione na instrumentach finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych, innym rachunku klienta lub w ewidencji klienta, prowadzonych przez wydzieloną jednostkę organizacyjną tego banku prowadzącą działalność maklerską lub na instrumentach finansowych przechowywanych przez tę jednostkę,
  - b) zostało ustanowione na papierach wartościowych zapisanych zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy;
- 2) do banku powierniczego.

§ 107. Podejmowanie przez firmę inwestycyjną czynności związanych z ustanowieniem na instrumentach finansowych zabezpieczenia wierzytelności w innej formie i w inny sposób niż wskazane w przepisach oddziałów 2 i 3 jest dopuszczalne, jeżeli nie narusza to przepisów prawa, a forma tego zabezpieczenia oraz sposób wykonywania przez firmę inwestycyjną tych czynności zostały szczegółowo określone w regulaminie świadczenia usług maklerskich.

§ 108. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

Oddział 2

Blokada instrumentów finansowych

§ 109. W przypadku gdy zabezpieczenie wierzytelności polega na ustanowieniu na prowadzonym dla klienta (dłużnika) rachunku blokady określonej liczby instrumentów finansowych, połączonej z ustanowieniem nieodwołalnego pełnomocnictwa dla osoby uprawnionej z tytułu blokady (wierzyciela) do sprzedaży zablokowanych instrumentów finansowych i zaspokojenia się z uzyskanych w ten sposób środków pieniężnych, firma inwestycyjna, po otrzymaniu umowy o ustanowieniu blokady i złożeniu przez klienta dyspozycji blokady, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dokonuje blokady na rachunku klienta. Regulamin świadczenia usług maklerskich może określać dodatkowe warunki ustanawiania takich pełnomocnictw.

§ 110. Firma inwestycyjna jest obowiązana do utrzymywania blokady instrumentów finansowych przez okres wynikający z umowy o ustanowieniu blokady.

§ 111. 1. W okresie utrzymywania blokady firma inwestycyjna nie może wykonywać poleceń klienta dotyczących:

- 1) zniesienia blokady;
- 2) zbycia zablokowanych instrumentów finansowych;
- 3) przeniesienia zablokowanych instrumentów finansowych.

2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się w przypadku:

- 1) przeniesienia instrumentów finansowych, będących przedmiotem blokady, z zachowaniem blokady, jeżeli przeniesienie jest wynikiem realizacji postanowień umowy ustanawiającej blokadę;
- 2) o którym mowa w art. 89 ust. 4 ustawy.

3. Wykonanie przez firmę inwestycyjną innych niż wymienione w ust. 1 dyspozycji klienta dotyczących zablokowanych instrumentów finansowych może nastąpić wyłącznie w zakresie określonym w umowie o ustanowieniu blokady.

§ 112. Firma inwestycyjna prowadząca dla klienta rachunek, na którym są zapisane zablokowane instrumenty finansowe, w braku odmiennych postanowień umowy o ustanowieniu blokady, przekazuje do dyspozycji klienta, w sposób przez niego wskazany, pożytki z tych instrumentów, w szczególności dywidendy, odsetki lub inne świadczenia pieniężne spełniane na rzecz klienta z instrumentów finansowych.

§ 113. 1. W dacie wymagalności wierzytelności zabezpieczonej blokadą lub w najbliższym możliwym dniu, w którym wykonanie zlecenia jest możliwe, firma inwestycyjna przyjmuje do wykonania zlecenie sprzedaży instrumentów finansowych, złożone przez wierzyciela na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu przez klienta w zawartej umowie o ustanowieniu blokady.

2. Firma inwestycyjna niezwłocznie przekazuje do dyspozycji wierzyciela, w sposób wskazany przez niego w zleceniu, o którym mowa w ust. 1, środki pieniężne pochodzące z wykonania tego zlecenia, w wysokości pozwalającej na zaspokojenie roszczeń wierzyciela wynikających z umowy.

3. Po upływie ustalonego w umowie okresu utrzymywania blokady firma inwestycyjna nie może przyjąć do wykonania zlecenia, o którym mowa w ust. 1.

4. Do trybu postępowania firmy inwestycyjnej wykonującej zlecenie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia.

§ 114. 1. Firma inwestycyjna znosi blokadę w przypadku:

- 1) blokady bezterminowej, ustanowionej do odwołania lub do czasu wykonania zobowiązania zabezpieczonego blokadą – niezwłocznie po złożeniu przez wierzyciela, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dyspozycji zniesienia blokady lub po złożeniu w takiej samej formie dyspozycji zniesienia blokady przez klienta, za zgodą wierzyciela wyrażoną w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji;
- 2) blokady terminowej, nieodwołalnej – w dniu następującym po upływie okresu utrzymywania blokady ustalonego w umowie;
- 3) określonym w § 113 ust. 1 – niezwłocznie po złożeniu zlecenia sprzedaży instrumentów finansowych.

2. Zniesienie blokady może dotyczyć części zablokowanych instrumentów finansowych.

3. W przypadku gdy zablokowane instrumenty finansowe są zapisane na rachunku prowadzonym przez bank powierniczy, zniesienie blokady następuje niezwłocznie po otrzymaniu przez bank dokumentów potwierdzających złożenie zlecenia sprzedaży, o którym mowa w § 113 ust. 1.

§ 115. W przypadku gdy instrumenty finansowe będące zabezpieczeniem wierzytelności zapisane są na rachunku prowadzonym przez bank powierniczy, kopię umowy o ustanowieniu blokady i złożeniu przez klienta dyspozycji blokady bank przekazuje do firmy inwestycyjnej świadczącej na rzecz klienta usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia.

§ 116. Przepisy oddziału stosuje się odpowiednio do trybu postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku ustanawiania blokady na instrumentach finansowych niedopuszczonych do obrotu zorganizowanego, jeżeli konstrukcja tych instrumentów umożliwia ustanowienie na nich blokady.

§ 117. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do trybu postępowania banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w przypadku ustanawiania blokady na instrumentach finansowych ewidencjonowanych przez ten bank w związku z działalnością wykonywaną na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy, jeżeli konstrukcja tych instrumentów umożliwia ustanowienie na nich blokady.

Oddział 3

Zastaw na instrumentach finansowych

§ 118. 1. W przypadku gdy zabezpieczenie wierzytelności polega na ustanowieniu zastawu na określonej liczbie instrumentów finansowych zapisanych na rachunku, firma inwestycyjna, po otrzymaniu umowy zastawu i złożeniu przez klienta dyspozycji blokady zastawionych instrumentów w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dokonuje na rachunku zastawcy blokady tych instrumentów.

2. W przypadku gdy zabezpieczenie wierzytelności polega na ustanowieniu zastawu rejestrowego na podstawie przepisów ustawy o zastawie rejestrowym, firma inwestycyjna dokonuje blokady instrumentów finansowych po otrzymaniu dokumentów, o których mowa w ust. 1, oraz odpisu z rejestru zastawów stanowiącego dowód wpisu.

§ 119. Firma inwestycyjna jest obowiązana do utrzymywania blokady zastawionych instrumentów finansowych przez okres wynikający z umowy zastawu.

§ 120. 1. Firma inwestycyjna prowadząca rachunek, na którym są zapisane instrumenty finansowe obciążone zastawem, lub przechowująca instrumenty finansowe obciążone zastawem, w braku odmiennych postanowień umowy zastawu, przekazuje do dyspozycji zastawnika, w sposób przez niego wskazany, pożytki z tych instrumentów, w szczególności dywidendy lub odsetki. W zakresie obowiązku zastawnika określonego w art. 319 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.⁸⁾) firma inwestycyjna może, na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez zastawnika, dokonać rozliczenia wobec zastawcy z pobranych pożytków.

2. W przypadku gdy dłużnik z instrumentów finansowych obciążonych zastawem przekazuje firmie inwestycyjnej, o której mowa w ust. 1, świadczenie główne, do którego jest obowiązany z tych instrumentów, firma inwestycyjna dokonuje blokady na rachunku pieniężnym zastawcy otrzymanych z tego tytułu środków pieniężnych. Środki pieniężne podlegają blokadzie do czasu wykonania uprawnień przysługujących zastawcy lub zastawnikowi.

3. Środki pieniężne pochodzące ze spełnienia świadczenia przez dłużnika z zastawionych instrumentów mogą być wypłacone wyłącznie do rąk zastawcy i zastawnika łącznie albo na żądanie jednego z nich powinny zostać złożone do depozytu sądowego.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 827 oraz z 2015 r. poz. 4, 397 i 539.

§ 121. Firma inwestycyjna znosi blokadę zastawionych instrumentów finansowych niezwłocznie po otrzymaniu dokumentów potwierdzających wygaśnięcie zastawu.

§ 122. W przypadku gdy zaspokojenie zastawnika polega na przejęciu instrumentów finansowych na własność w trybie i na warunkach określonych w przepisach ustawy o zastawie rejestrowym, firma inwestycyjna, na żądanie zastawnika złożone w dacie wymagalności wierzytelności, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, niezwłocznie przenosi instrumenty finansowe na rzecz zastawnika, w liczbie uwzględniającej wartość przyjętych instrumentów finansowych, ustalonej zgodnie z art. 23 ust. 1 tej ustawy.

§ 123. W przypadku gdy zaspokojenie zastawnika nastąpi przez sprzedaż instrumentów finansowych w drodze przetargu publicznego, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o zastawie rejestrowym, firma inwestycyjna, na żądanie nabywcy złożone w formie pisemnej i po przedstawieniu protokołu przebiegu przetargu, niezwłocznie przenosi instrumenty finansowe na rzecz nabywcy.

§ 124. 1. W przypadku gdy zaspokojenie zastawnika następuje zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym i polega na sprzedaży instrumentów finansowych, zgodnie z art. 911⁸ § 2 i 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.⁹⁾), do zlecenia sprzedaży zastawionych instrumentów finansowych, złożonego przez osoby uprawnione do tego zgodnie z art. 911⁸ § 2, 3 i 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, oraz do trybu postępowania firmy inwestycyjnej wykonującej zlecenie sprzedaży stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia.

2. Firma inwestycyjna niezwłocznie przekazuje do dyspozycji komornika, w sposób wskazany przez niego w wezwaniu, o którym mowa w art. 911⁸ § 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, środki pieniężne pochodzące z wykonania zlecenia, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku gdy zaspokojenie zastawnika następuje zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym i polega na sprzedaży instrumentów finansowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych lub na innym rachunku, firma inwestycyjna realizuje pisemne żądania komornika, w tym zlecenia lub dyspozycje dotyczące tych instrumentów, od momentu skutecznego ich zajęcia.

§ 125. Po wygaśnięciu zastawu firma inwestycyjna nie może podejmować czynności, o których mowa w § 122 i § 124.

§ 126. Przepisy § 124 stosuje się odpowiednio do postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku zaspokojenia wierzyciela z instrumentów finansowych dłużnika w ramach prowadzonej egzekucji, która nie wynika z ustanowionego zastawu.

§ 127. 1. W zakresie nieuregulowanym w przepisach niniejszego oddziału do ustanowienia, utrzymywania i zniesienia blokady instrumentów finansowych w związku z ustanowieniem zastawu stosuje się odpowiednio przepisy oddziału 2.

2. W przypadku gdy zabezpieczenie wierzytelności polega na ustanowieniu zastawu na papierach wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku, firma inwestycyjna wydaje papiery wartościowe zastawnikowi lub osobie trzeciej na podstawie umowy zastawu spełniającej wymogi, o których mowa w art. 329 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

§ 128. 1. Przepisy oddziału dotyczące firmy inwestycyjnej stosuje się odpowiednio do banku powierniczego.

2. Przepisy oddziału stosuje się odpowiednio do trybu postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku ustanawiania zastawu lub zastawu rejestrowego na instrumentach finansowych niedopuszczonych do obrotu zorganizowanego, jeżeli konstrukcja tych instrumentów umożliwia ustanowienie na nich tych zabezpieczeń.

§ 129. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do trybu postępowania banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy, w przypadku ustanawiania zastawu lub zastawu rejestrowego na instrumentach finansowych ewidencjonowanych przez ten bank w związku z działalnością wykonywaną na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy.

Oddział 4

Zabezpieczenia finansowe

§ 130. 1. Po otrzymaniu umowy o ustanowieniu blokady finansowej firma inwestycyjna dokonuje na rachunku lub w ewidencji prowadzonej na rzecz dłużnika blokady instrumentów finansowych wskazanych w umowie.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616, 945, 1091, 1161, 1296, 1585, 1626, 1741 i 1924 oraz z 2015 r. poz. 2, 4, 218 i 539.

2. W przypadku gdy dłużnik wykonuje przysługujące mu, zgodnie z umową o ustanowieniu blokady finansowej, prawo zastępowania składników zabezpieczenia, firma inwestycyjna, w zakresie zgodnym z umową o ustanowieniu blokady finansowej, wykonuje złożoną przez niego, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dyspozycję blokady instrumentów finansowych wskazanych w tej dyspozycji oraz znosi blokadę instrumentów finansowych stanowiących pierwotny przedmiot zabezpieczenia.

§ 131. 1. Firma inwestycyjna jest obowiązana do utrzymywania blokady instrumentów finansowych przez okres wynikający z umowy o ustanowieniu blokady, z zastrzeżeniem § 130 ust. 2.

2. Do blokady, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepis § 111.

§ 132. Firma inwestycyjna prowadząca dla dłużnika rachunek, na którym są zapisane zablokowane instrumenty finansowe, w braku odmiennych postanowień umowy o ustanowieniu blokady finansowej, przekazuje do dyspozycji dłużnika, w sposób przez niego wskazany, pożytki z tych instrumentów, w szczególności dywidendy, odsetki lub inne świadczenia pieniężne spełniane na jego rzecz z instrumentów finansowych.

§ 133. Firma inwestycyjna znosi blokadę, o której mowa w § 130 ust. 1, w przypadku:

- 1) gdy umowa o ustanowieniu blokady finansowej przewiduje termin ustanowienia tego zabezpieczenia – z chwilą upływu tego terminu;
- 2) wystąpienia okoliczności określonych w umowie o ustanowieniu blokady finansowej jako umożliwiających zniesienie blokady – niezwłocznie po ich stwierdzeniu.

§ 134. 1. Jeżeli zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonych blokadą finansową następuje przez sprzedaż instrumentów finansowych, w dniu wystąpienia podstawy realizacji tego zabezpieczenia lub w najbliższym możliwym dniu, w którym wykonanie zlecenia jest możliwe, firma inwestycyjna przyjmuje do wykonania zlecenie sprzedaży instrumentów finansowych, złożone przez wierzyciela na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu przez klienta w umowie o ustanowieniu blokady finansowej. Do wykonania zlecenia sprzedaży stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia.

2. Firma inwestycyjna niezwłocznie przekazuje do dyspozycji wierzyciela, w sposób wskazany przez niego w zleceniu, o którym mowa w ust. 1, środki pieniężne pochodzące z wykonania tego zlecenia, w wysokości pozwalającej na zaspokojenie roszczeń wierzyciela wynikających z umowy blokady finansowej. Pozostałe środki finansowe pochodzące z wykonania tego zlecenia firma inwestycyjna przekazuje do dyspozycji dłużnika.

3. Po upływie ustalonego w umowie terminu ustanowienia blokady finansowej firma inwestycyjna nie może przyjąć do wykonania zlecenia, o którym mowa w ust. 1.

4. W przypadku gdy przedmiotem blokady finansowej są instrumenty finansowe niedopuszczone do obrotu zorganizowanego, a umowa sprzedaży została zawarta bez pośrednictwa firmy inwestycyjnej prowadzącej rachunek, na którym zapisane są zablokowane instrumenty finansowe, lub przechowującej instrumenty finansowe, firma inwestycyjna przenosi te instrumenty na rzecz ich nabywcy, na podstawie przekazanej mu przez wierzyciela kopii umowy sprzedaży tych instrumentów, po złożeniu przez wierzyciela, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dyspozycji dłużnika przeniesienia tych instrumentów. Środki uzyskane ze sprzedaży, w wysokości pozwalającej na zaspokojenie roszczeń wierzyciela wynikających z umowy blokady finansowej, firma inwestycyjna niezwłocznie przekazuje do dyspozycji wierzyciela w sposób wskazany w złożonej przez niego dyspozycji.

§ 135. 1. Jeżeli zaspokojenie wszystkich lub niektórych roszczeń, zabezpieczonych blokadą finansową, następuje przez kompensatę, firma inwestycyjna znosi blokadę instrumentów finansowych oraz dokonuje innych czynności związanych z kompensatą, po otrzymaniu dokumentów potwierdzających:

- 1) wystąpienie podstawy realizacji zabezpieczenia;
- 2) dokonanie czynności niezbędnych do dokonania kompensaty zgodnie z treścią klauzuli kompensacyjnej w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych.

2. Kompensata jest dokonywana przez firmę inwestycyjną na warunkach określonych w klauzuli kompensacyjnej.

§ 136. 1. Po otrzymaniu umowy o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego w formie przeniesienia na wierzyciela instrumentów finansowych będących przedmiotem zabezpieczenia firma inwestycyjna prowadząca dla dłużnika rachunek lub przechowująca na jego rzecz instrumenty finansowe dokonuje przeniesienia instrumentów finansowych na rzecz wierzyciela, po złożeniu przez dłużnika dyspozycji przeniesienia w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji.

2. Jeżeli umowa, o której mowa w ust. 1, przewiduje blokadę przeniesionych instrumentów finansowych na rachunku lub w ewidencji wierzyciela, firma inwestycyjna dokonuje blokady instrumentów finansowych, będących przedmiotem

zabezpieczenia, na rachunku lub w ewidencji dłużnika i przenosi je na wierzyciela z zachowaniem blokady. Firma inwestycyjna, która prowadzi dla dłużnika rachunek lub przechowuje na jego rzecz instrumenty finansowe, przekazuje firmie inwestycyjnej, która prowadzi dla wierzyciela rachunek lub przechowuje na jego rzecz instrumenty finansowe, kopię umowy o ustanowieniu zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1.

3. Zniesienie blokady, o której mowa w ust. 2, następuje zgodnie z postanowieniami umowy o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego:

- 1) po otrzymaniu dokumentów potwierdzających wystąpienie podstawy realizacji zabezpieczenia i zawiadomienie dłużnika o wygaśnięciu roszczenia o zwrot przedmiotu zabezpieczenia albo
- 2) w przypadku, gdy umowa o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego, o którym mowa w ust. 1, przewiduje termin ustanowienia zabezpieczenia – z upływem tego terminu.

§ 137. 1. Po otrzymaniu umowy o ustanowieniu zastawu finansowego na określonej liczbie instrumentów finansowych, zapisanych na rachunku lub przechowywanych na rzecz klienta (dłużnika), firma inwestycyjna, na podstawie dyspozycji blokady zastawionych instrumentów finansowych, złożonej przez dłużnika w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dokonuje na jego rachunku lub w ewidencji blokady tych instrumentów.

2. Firma inwestycyjna znosi blokadę ustanowioną zgodnie z ust. 1, w przypadku gdy wierzyciel, na podstawie udzielonego mu przez dłużnika upoważnienia, wykonuje przysługujące mu, zgodnie z umową o ustanowieniu zastawu finansowego, prawo użycia instrumentów finansowych, stanowiących przedmiot zastawu finansowego. W takim przypadku firma inwestycyjna wykonuje dyspozycję lub zlecenie złożone przez wierzyciela w ramach wykonania przysługującego mu prawa użycia.

3. W przypadku gdy dłużnik wykonuje przysługujące mu, zgodnie z umową o ustanowieniu zastawu finansowego, prawo zastępowania składników zabezpieczenia, firma inwestycyjna, w zakresie zgodnym z umową o ustanowieniu zastawu finansowego, wykonuje złożoną przez niego, w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, dyspozycję blokady instrumentów finansowych wskazanych w tej dyspozycji oraz znosi blokadę instrumentów finansowych stanowiących pierwotny przedmiot zabezpieczenia.

§ 138. 1. Firma inwestycyjna jest obowiązana do utrzymywania blokady zastawionych instrumentów finansowych przez okres wynikający z umowy zastawu finansowego, z zastrzeżeniem § 137 ust. 2 i 3.

2. Do blokady, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepis § 111.

§ 139. 1. Firma inwestycyjna prowadząca rachunek, na którym są zapisane instrumenty finansowe obciążone zastawem finansowym, lub przechowująca takie instrumenty finansowe, w braku odmiennych postanowień umowy zastawu finansowego, przekazuje do dyspozycji zastawnika, w sposób przez niego wskazany, pożytki z tych instrumentów, w szczególności dywidendy lub odsetki.

2. W braku odmiennych postanowień umowy zastawu finansowego, w przypadku gdy dłużnik z instrumentów finansowych obciążonych zastawem przekazuje firmie inwestycyjnej, o której mowa w ust. 1, świadczenie główne, do którego jest obowiązany z tych instrumentów, firma inwestycyjna dokonuje blokady na rachunku pieniężnym zastawcy otrzymanych z tego tytułu środków pieniężnych. Środki pieniężne podlegają blokadzie do czasu wykonania uprawnień przysługujących zastawcy lub zastawnikowi na podstawie umowy zastawu finansowego.

§ 140. Firma inwestycyjna znosi blokadę, o której mowa w § 137, w przypadku:

- 1) gdy umowa o ustanowieniu blokady finansowej przewiduje termin ustanowienia tego zabezpieczenia – z chwilą upływu tego terminu;
- 2) wystąpienia okoliczności określonych w umowie o ustanowieniu blokady finansowej – niezwłocznie po ich stwierdzeniu;
- 3) wygaśnięcia zastawu finansowego – niezwłocznie po ustaleniu tego faktu.

§ 141. Jeżeli zgodnie z umową o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego zaspokojenie polega na przejściu przez wierzyciela na własność instrumentów finansowych objętych zastawem finansowym, firma inwestycyjna wykonuje złożoną przez wierzyciela, na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu przez klienta w umowie o ustanowieniu zabezpieczenia finansowego, dyspozycję przeniesienia na rzecz wierzyciela instrumentów finansowych objętych zastawem.

§ 142. 1. W przypadku gdy zaspokojenie roszczeń z zastawu finansowego polega na sprzedaży zastawionych instrumentów finansowych, w dniu wystąpienia podstawy realizacji zastawu finansowego firma inwestycyjna wykonuje zlecenie sprzedaży zastawionych instrumentów finansowych, złożone przez wierzyciela na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu przez klienta w umowie o ustanowieniu zastawu finansowego.

2. Firma inwestycyjna niezwłocznie przekazuje do dyspozycji wierzyciela, w sposób wskazany przez niego w zleceniu, o którym mowa w ust. 1, środki pieniężne pochodzące z wykonania jego zlecenia, w wysokości pozwalającej na zaspokojenie zabezpieczonych roszczeń.

3. Po zajściu okoliczności, o których mowa w § 140, firma inwestycyjna nie może przyjąć do wykonania zlecenia, o którym mowa w ust. 1.

§ 143. Do sposobu postępowania firmy inwestycyjnej w przypadku zaspokajania roszczeń wynikających z zastawu finansowego przez kompensatę stosuje się odpowiednio § 135.

§ 144. 1. Przepisy niniejszego oddziału, dotyczące firmy inwestycyjnej, stosuje się odpowiednio do banku powierniczego.

2. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy.

Oddział 5

Szczególne zasady dotyczące ustanawiania zabezpieczeń na rachunkach zbiorczych

§ 145. 1. Ustanowienie zabezpieczenia wierzytelności na rachunku zbiorczym, może nastąpić wyłącznie przez podmiot uprawniony z instrumentów finansowych zarejestrowanych na tym rachunku, wskazany firmie inwestycyjnej zgodnie z art. 8a ust. 4 ustawy.

2. W przypadku gdy dany rodzaj zabezpieczenia wiąże się z ustanowieniem blokady instrumentów finansowych, skuteczność takiego zabezpieczenia jest uzależniona od otrzymania przez firmę inwestycyjną dokumentu, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy, wskazującego osobę uprawnioną z instrumentów finansowych wskazanych w tym dokumencie.

3. Zabezpieczenie uważa się za skutecznie ustanowione na czas wskazany w terminie ważności dokumentu, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy.

4. Firma inwestycyjna prowadząca rachunek zbiorczy dokonuje blokady na rachunku zbiorczym instrumentów finansowych stanowiących przedmiot zabezpieczenia na podstawie umowy o ustanowieniu zabezpieczenia na tych instrumentach, przekazanej mu przez podmiot ustanawiający zabezpieczenie za pośrednictwem posiadacza rachunku.

5. W okresie utrzymywania blokady firma inwestycyjna prowadząca rachunek zbiorczy nie może wykonywać poleceń posiadacza rachunku ani podmiotu uprawnionego z instrumentów finansowych objętych blokadą. Blokada nie może zostać zniesiona do dnia upływu terminu ważności dokumentu, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy.

6. Firma inwestycyjna przyjmuje do wykonania zlecenie sprzedaży instrumentów finansowych złożone przez wierzyciela na podstawie pełnomocnictwa udzielonego jej przez podmiot ustanawiający zabezpieczenie będący jej klientem pod warunkiem wymagalności zabezpieczonej wierzytelności, w chwili wygaśnięcia terminu ważności dokumentu, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy.

§ 146. Przepisy niniejszego oddziału dotyczące firmy inwestycyjnej stosuje się odpowiednio do banków powierniczych prowadzących rachunki zbiorcze.

§ 147. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym oddziale do ustanowienia zabezpieczenia na instrumentach finansowych rejestrowanych na rachunku zbiorczym stosuje się przepisy niniejszego rozdziału.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 148. (pominięty).¹⁰⁾

§ 149. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2012 r.¹¹⁾

¹⁰⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu.

¹¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. Nr 204, poz. 1577), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1391).